

Készült a Miskolci Egyetem

EGYÜTT HALADÓ

MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

OKTATÁSI SEGÉDANYAG AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK SZÁMÁRA

egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.
egyutthalado@uni-miskolc.hu

Irodalom 4.

Dr. Illésné dr. Kovács Mária

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

Készült a Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi

Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

Irodalom 4.

Dr. Illésné dr. Kovács Mária

egyutthalado@uni-miskolc.hu

EGYÜTTHALADÓ
MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

Miskolc, 2012.

**Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának
Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében**

SZERZŐK

Dr. Illésné dr. Kovács Mária – Irodalom 3., Irodalom 4.
dr. Kecskés Judit – Nyelvtan 3., Nyelvtan 4.
Kollár Krisztián – Környezetismeret 3., Környezetismeret 4.
Nagy Judit – Matematika 3., Matematika 4.

Pedagógiai szakértő: Csereklye Erzsébet

SZERKESZTETTÉK

Nagy Judit és Kollár Krisztián

Grafika: Rostás Édua

Fotó: Kollár Krisztián,

illetve a többi fotó a kötet végén részletezve

A szerzők minden jogot fenntartanak a kézirat minden
szöveges és grafikai elemével kapcsolatosan (kivétel a kötet végén
részletezett jogdíjmentes fotók köre)!

**A kézirat weboldalunkon elektronikus formában megtekinthető,
de módosításához, másolásához, bármilyen hasznoszerzéssel
járó használatához vagy továbbadásához
a szerzők nem járulnak hozzá!**

<http://egyutthalado.uni-miskolc.hu>

EURÓPAI INTEGRÁCIÓS ALAP

A projekt az Európai Unió Európai Integrációs
Alapjának támogatásával valósul meg.

TARTALOMJEGYZÉK

A magyar ábécé	4
-----------------------	----------

Előszó	5
---------------	----------

Meseország	7
-------------------	----------

Oskolába, oskolába (népmese nyomán)	8
-------------------------------------	---

A szorgalmas és a rest leány (székely népmese)	11
--	----

A rátóti csikótojás (magyar népmese)	15
--------------------------------------	----

Brémai muzsikások (Grimm-mese)	18
--------------------------------	----

Magyarország – jeles emberek	21
-------------------------------------	-----------

Rákóczi kesergője (népköltés)	22
-------------------------------	----

Petőfi Sándor: Nemzeti dal	25
----------------------------	----

Petőfi Sándor: Csatadal	29
-------------------------	----

Kölcsey Ferenc: Himnusz	37
-------------------------	----

Széchenyi István	40
------------------	----

Kodály Zoltán	42
---------------	----

Dobos József	45
--------------	----

Puskás Ferenc	48
---------------	----

Magyarország – jeles napok	51
-----------------------------------	-----------

Március 15.	52
-------------	----

Augusztus 20.	53
---------------	----

Október 6.	56
------------	----

Október 23.	59
-------------	----

Magyarország – jeles város	61
-----------------------------------	-----------

Magyarország fővárosa, Budapest	62
---------------------------------	----

A MAGYAR ÁBÉCÉ

NAGYBETŰK

A	À	Á	À	B	B	C	C
Cs	Cs	D	D	Dz	Dz	Dzs	Dzs
E	E	É	É	F	F	G	G
Gy	Gy	H	H	I	I	Í	Í
J	J	K	K	L	L	Ly	Ly
M	M	N	N	Ny	Ny	O	O
Ó	Ó	Ö	Ö	Ő	Ő	P	P
Q	Q	R	R	S	S	Sz	Sz
T	T	Ty	Ty	U	U	Ú	Ú
Ü	Ü	Ű	Ű	V	V	W	W
X	X	Y	Y	Z	Z	Zs	Zs

kisbetűk

a	a	á	à	b	b	c	c
cs	cs	d	d	dz	dz	dzs	dzs
e	e	é	e	f	f	g	g
gy	gy	h	h	i	i	í	í
j	j	k	k	l	l	ly	ly
m	m	n	n	ny	ny	o	o
ó	ó	ö	ö	ő	ő	p	p
q	q	r	r	s	s	sz	sz
t	t	ty	ty	u	u	ú	ú
ü	ü	ű	ű	v	v	w	w
x	x	y	y	z	z	zs	zs

ELŐSZÓ

KEDVES BARÁTOM!

Ismerkedj meg Kócoszal, a magyar puli kutyával!

Ezután ő vezet Téged a tanulásban, a magyar nyelvvel való ismerkedésben. Kócos szereti a csontot. Ezek a csontok jelölik a Neked való feladatokat.

jelöli az egyszerűbb feladatokat.

jelöli a nehezebb feladatokat.

az igazán éhes kiskutyának való! Sok új szót tartalmaz és alapos magyar nyelvtani ismereteket igényel.

Ne aggódj! Kócos is sokáig rágódik a csontokon, Neked is van időd és sok helyed az írásra, rajzolásra!

Szeretném, ha egy nyelven beszélhénk!

Azaz szeretném, ha sokat beszélnél és írnál magyarul! És szeretném, ha megértenénk egymást!

Ezért arra kérek, fordítsd le az anyanyelvedre a feladatok utasításait:

Húzd alá! _____

Rajzold le! _____

Kösd össze! _____

Egészítsd ki! _____

Másold le! _____

Csoportosítsd! _____

Írd le! _____

Olvasd el! _____

Melyik betű hiányzik? _____

Lapozz ide mindig, ha nem érted a feladat utasítását!

Remélem, Kócos és a sok feladat segít a magyar nyelv tanulásában!

A szerző

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

Készült a Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi

Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyetthalado@uni-miskolc.hu

egyetthalado@uni-miskolc.hu

egyetthalado@uni-miskolc.hu

egyetthalado@uni-miskolc.hu

egyetthalado@uni-miskolc.hu

egyetthalado@uni-miskolc.hu

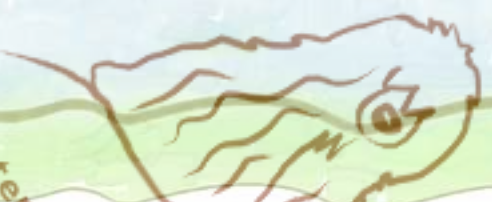
egyetthalado@uni-miskolc.hu

egyetthalado@uni-miskolc.hu

egyetthalado@uni-miskolc.hu

egyetthalado@uni-miskolc.hu

Meseország

EGYÜTT HALADO
MIGRÁNS GYERMEKEK

OSKOLÁBA, OSKOLÁBA (NÉPMESE NYOMÁN)

1. Minek a neve az iskola? Karikázd be!

iskola

óvoda

egyetem

templom

2. Hogyan kezdődnek a mesék? Tegyéél ✓ jelet a gyakori kezdések mellé!

Egyszer volt, hol nem volt,...

Boldogan éltek, míg meg nem haltak.

Történt egyszer,....

A királylány a palotában élt.

A legkisebb fiú vándorútra indult.

Elnyerte a királykisasszony kezét,....

3. Másold le a mese első mondatát!

4. Kik a mese szereplői? Másold le a szövegből!

5. Kiről szól ez a mese? Válaszolj egész mondattal!

6. Miből élt az öreg házaspár? Tegyéél ✓ jelet a helyes válasz mellé!

Nyugdíjat kaptak.

Mindketten dolgoztak.

Az öregasszony koldult.

A gyerekek segítették őket.

**7. Mit kapott az öregasszony a főjegyzőnétől?
Válaszd ki a megfelelő toldalékot! (-t, -at, -ot, -et, -öt)**

ételke _____
kenyér _____
hús _____
szalonna _____
zsír _____
liszt _____
tojás _____

**8. Kit látsz a képen?
Kösd össze a képet
a megfelelő rajzzal!**

öregasszony

öregember

9. Mit kérdezett az öregasszony a főjegyzőnétől?

**10. A főjegyzőné válaszából hiányzik a szavak vége.
Pótold a hiányokat!**

Hát drága öreg nénike, ez onnét van, hogy iskolába jár _____, tanul _____,
tanulás után meg boldogul _____.

11. Írd a szavakhoz azok rokon értelmű párját!

tömlöc, fogoly, öreg, asszony, férfi

idős: _____

néni: _____

rab: _____

börtön: _____

bácsi: _____

12. Válaszolj a kérdésekre egész mondattal!

Mi volt az öregasszony terve? _____

Hová kell minden nap menni az öregembernek? _____

Mit kért az öregasszony az igazgató úrtól? _____

Miért nem akarta engedni az igazgató? _____

13. Kösd össze a szót a képpel!

pipa, táska, iskola, pénz

14. Tedd sorrendbe az eseményeket!

- ☐ Az öregasszony szerette volna, ha ők is urak lennének.
- ☐ Az öregember talált egy pénzzel teli táskát.
- ☐ Az öregasszony úgy gondolta, aki iskolába jár, boldogulni fog.
- ☐ Az igazgató nem akarta, hogy az öreg az iskolában pipázzgasson.
- ☐ Az öregember első osztályos korában találta a táskát, így megtarthatta.
- ☐ Az öregember eljárogatott az iskolába.

15. Szerinted miért kell iskolába járni? Írd le három összefüggő mondatban!

16. Ragozd el a **boldogul** igét!

kijelentő mód, jelen idő, alanyi ragozás

E/1 _____

T/1 _____

E/2 _____

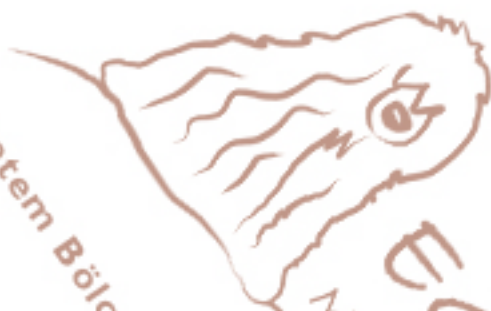
T/2 _____

E/3 _____

T/3 _____

A SZORGALMAS ÉS A REST LEÁNY (SZÉKELY NÉPMESE)

17. Rajzold le a családot!

18. Tegyel ☒ jelet a hamis, ☒ jelet az igaz állítások mellé!

Ki az özvegy?

Akinek gyermeke van.

Akinek meghalt a felesége vagy férje.

Akinek meghalt szülője.

Ki a rest?

Aki sokat dolgozik.

Aki sokat pihen.

Aki nem dolgozik.

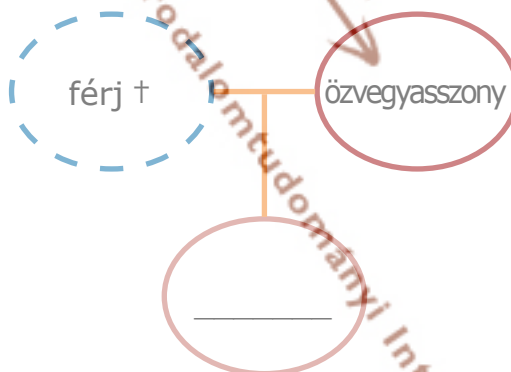
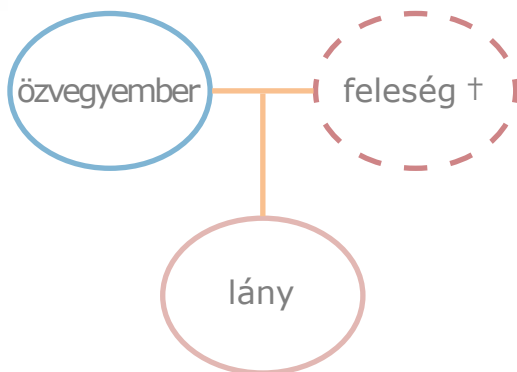
Ki a szorgalmas?

Aki sokat dolgozik.

Aki sokat tanul.

Aki nem tanul.

19. Egészítsd ki a rajzot a mese alapján!

20. Mit süt az asszony a lánynak? Húzd alá a megfelelő választ!

kenyeret

pogácsát

rétest

tortát

Ragozd el a **süt igét! (kijelentő mód, jelen idő, alanyi ragozás)**

E/1. Én sütök

T/1. _____

E/2. _____

T/2. _____

E/3. _____

T/3. _____

Olvasd el hangosan a nyelvtörőt!

Mit sütsz kis Szűcs?

Sós húst sütsz kis szűcs?

21. Válaszd ki a megfelelő toldalékot! (-t, -at, -ot, -et, -öt)

elér valamit

1. körtefa > körtefát

2. szőlőbokor > _____

3. kemence > _____

4. kutacska (=kis kút) > _____

5. kiskutya > _____

6. ház > _____

Számozd be a képeket!

22. Mit kap a szolgálataért az első lány? Válaszd ki a megfelelő toldalékokat!

valakitől (-tól, -től) kap valamit (-t, -at, -ot, -et, -öt)

1. A kutyától kap gyöngyöt.

2. A kutacska _____ kap viz _____.

3. A kemencé _____ kap kalács _____.

4. A szőlőbokor _____ kap bor _____.

5. A körtefa _____ kap körté _____.

6. A tündérek _____ kap ezüst _____, arany _____.

Számozd be a képeket!

23. Mit kapsz ajándékba a (születésnapodra, névnapodra, ünnepen)? Alkoss mondatokat!

Az anyukámtól _____ kapok.

24. Keresd meg az ige felszólító módú alakját a szövegben! És írd le az igét!

Mit kér a lánytól a körtefa?

tisztít (kijelentő mód, jelen idő, E/3., alanyi ragozás) > **tisztíts le** (felszólító mód, jelen idő, E/2. alanyi ragozás)

Mit kér a szőlőbokr?

metsz (kijelentő mód, jelen idő, E/3., alanyi ragozás) > _____

Mit kér a kemence?

tapaszt (kijelentő mód, jelen idő, E/3., alanyi ragozás) > _____

Mit kér a kutacska?

takarít (kijelentő mód, jelen idő, E/3., alanyi ragozás) > _____

Mit kér a kiskutya?

nyír (kijelentő mód, jelen idő, E/3., alanyi ragozás) > _____

Mit kérnek a tündérek?

seper (kijelentő mód, jelen idő, E/3. alanyi ragozás) > _____

25. Keresd meg az alábbi igék felszólító módú alakjait a meséből!

süt: _____

megy: _____

vesz: _____

eszik: _____

26. Mit kérnek a lánytól? Mit tesz a lány?

Ha az igekötő az ige előtt áll, egybeírjuk az igével.

Ha az igekötő az ige után áll, külön írjuk az igétől.

A körtefa ezt kéri: **Tisztíts le!**

Mit csinál a lány? Ő **letisztítja**.

A szőlőbokr ezt kéri: _____

Mit csinál a lány? Ő _____

A kemma ezt kéri: _____

Mit csinál a lány? Ő _____

A kutacská ezt kéri: _____

Mit csinál a lány? Ő _____

A kiskutya ezt kéri: _____

Mit csinál a lány? Ő _____

A tündérek ezt kéri: _____

Mit csinál a lány? Ő _____

27. Töltsd ki a táblázatot! Mit csinál a lány?

Figyeld meg!

Jelen idő: **letisztítja**, múlt idő: **letisztította**. Jövő idő: **le fogja tisztítani**

múlt	jelen	jövő
letisztította	letisztítja	le fogja tisztítani
	megmetszi	
	megkapálja	
	megtapasztja	
	megtakarítja	
	megnyírja	
	kisepri	

28. Keresd ki az alábbi igék múlt idejű alakját a szövegből!

van: _____ gyúr: _____

lakik: _____ táncol: _____

megy: _____

29. Mi történt a második lánnyal? Tegyel jelet a hamis, jelet az igaz állítások mellé!

A 2. lány is elért a körtefához.

A 2. lány is megtisztogatta a körtefát.

A 2. lány nem metszette meg a szőlőbokrót.

A 2. lány nem tapasztotta meg a kemencét.

A 2. lány kiséperte a szobákat.

A 2. lány is aranyat, ezüstöt kapott.

30. Melyik közmondás illik a mesére? Tegyel jelet az helyes megoldás mellé!

Aki másnak vermet ás, maga esik bele!

Addig jár a korsó a kútra, amíg el nem törik!

Jó tett helybe jót várj!

A RÁTÓTI CSIKÓTOJÁS (MAGYAR NÉPMESÉ)

31. Írd a kép alá a megfelelő szót!

csósz, úritők, bíró, tojás, csikó

32. Nézd meg Magyarország térképén, hol van Rátót!

Rátót egy település. A településnevet nagy kezdőbetűvel írjuk.

Írj le öt magyar településnevet! _____

Írj le öt európai településnevet! _____

33. Alkoss a főnévből melléknevet!

A településnév a főnév szófaji csoportjába tartozik. A főnév kérdése: Ki?, Mi?.

A településnévből **-i** toldalékkal melléknevet hozunk létre, pl. **Rátót** > **rátóti**.

A melléknevet kis kezdőbetűvel írjuk. A melléknév kérdése: Milyen?, Melyik?.

Rátót > **rátóti**

Szeged > _____ Budapest > _____

Miskolc > _____ Tószeg > _____

Cegléd > _____ Tab > _____

Tarcal > _____ Siófok > _____

Békéscsaba > _____

Zalaegerszeg > _____

Ha a településnév **-ire** végződik, csak a kis kezdőbetű jelzi a szó melléknévi szófaját!

Tamási > **tamási**

Dunakeszi > _____

Kereki > _____

Zamárdi > _____

Kisnémedi > _____

34. A történet mondataiból elgurultak a betűk. Pótold a hiányzó toldalékokat!

A csősz talált egy úritököt _____. (Mit?)

Nem tudta mi az.

Bevitte a község házába _____. (Hová?)

A kupaktanács és a bíró sem tudta mi az.

A bíró látott egy csikót _____ a határ _____ . (Mit? Hol?)

Azt mondta a tökre, hogy az egy tojás.

Ezt a tojást egy ló tojta.

A bíró ráült a tojásra _____. (Hová?)

Az előljárók azt mondták, a tojás _____ rossz szaga van (záp). (Minek?)

Kivitték a tojást _____ a falu szélére. (Mit?)

Legurították a dombról.

A tojás rapityánként törött (széttörött).

A bíró sajnálta, hogy nem ültek még a tojáson tovább.

35. Hol a tök? Használd a névutókat!

alatt, felett, mellett, között, mögött, előtt

A tök a bíró _____ van.

36. Ki csinálta? Írd a megfelelő személyt a múlt idejű igékhez!

fölvette, megtapogatta, megszagolta, bevitte: _____

ráült, beleszólt, elszomorodott: _____

Másold le az igék igekötőjét!

föl- _____

37. Színezd azonos színűre az ige jelen, múlt, jövő idejű alakját!

talál	mutatta	meg fogja tapogatni
mutatja	talált	mutatni fogja
gondolni fognak	törött	gondolnak
megtapogatta	megtapogatja	találni fog
tör	gondoltak	törni fog
bólintottak	bólintanak	bólintani fognak
állítani fogják	kiáltani fogja	kiáltja
kiáltotta	állították	állítják

38. Másold le az azonos színű rokon értelmű szavakat!

idős, csatangolt, rázendít, sütnivalója, megbüdösödött, esze, rebesgették, öreg, mondogatták, beszéltek, járt, rázápult, megromlott, hangosan mond, éltes

BRÉMAI MUZSIKUSOK (GRIMM-MESE)

39. Kik a mese szereplői? Írd a vonalakra a szereplők nevét!

40. Melyik országban van Bréma?

41. Miért szökött el a szamár? Válaszolj egész mondattal!

42. Merre indult a szamár? Használd a megfelelő nevutót!

felé

mögött

alatt

fölött

felől

Egy óvatlan pillanatban megszökött, és elindult Bréma _____.

43. Jellemezd a szereplőket két-két melléknévvel!

szamár: _____

vadászkutya: _____

macska: _____

kakas: _____

44. Hogyan töltötték az éjszakát az állatok?

A szamár meg a kutya leheveredett _____ (Hová?)

A macska meg a kakas feltelepedett _____ (Hová?)

A macska meghúzta magát _____ (Hol?)

A kakas felröpillt egészen a _____ (Hová?)

45. Rakd intenzitás szerinti sorrendbe az igéket! Írd a nyilakba!

✿ eszik

✿ nyammog: lassan, nagyon keveset eszik

✿ fal: gyorsan eszik

✿ falatozik: lassan eszik

✿ habzsol: gyorsan, sokat eszik

46. Hogyan zenéltek? Húzd össze az igéket az állatok nevével!

szamár

nyávogott

kutya

ordított

macska

ugatott

kakas

kukorékolt

47. Húzd össze az állatok nevét a megfelelő igével!

méh

cincog

gólya

zümmög

egér

kelepel

birka

mekeg

kecske

béget

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

Magyarország – jeles emberek

Készült a Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi Karának

Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

Együttthalado
Migráns Gyermek az Iskolában

RÁKÓCZI KESERGŐJE (NÉPKÖLTÉS)

1. Másold le a kulcsszavakat!

RÁKÓCZI FERENC _____

VITÉZ _____

MAGYARSÁG _____

HAZA _____

VÁRVEZÉR _____

2. Mi a Rákóczi kesergője műfaja? Húzd alá!

műköltés, népköltés, mese

3. Milyen szavakat rejt a szókígyó? Írd le!

RÁKÓCZIFERENCRODOSTÓMIKESKELEMEN

4. Kit ábrázol a kép? Húzd alá!

Petőfi Sándor, Szent István, II. Rákóczi Ferenc

5. Milyen összefüggés van a három tulajdonnév között? Írd le legalább öt összefüggő mondatban! Nézz utána a könyvtárban vagy az interneten!

6. Ki volt II. Rákóczi Ferenc? Olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

II. Rákóczi Ferenc 1676 és 1735 között élt. Erdély és Magyarország fejedelme volt. 1703-ban Rákóczi Ferenc vezetésével szabadságharc kezdődött. Magyarország független állammá akart válni a Habsburg Birodalomtól. A szabadságharc elbukott, így Rákóczi Ferencnek el kellett hagynia az országot.

Mikor született II. Rákóczi Ferenc? _____

Mikor halt meg II. Rákóczi Ferenc? _____

Milyen országok fejedelme volt? _____

Mi történt 1703-ban? _____

Melyik Birodalom fennhatósága alatt állt ekkor Magyarország? _____

Mi lett a szabadságharc vége? _____

Miért kellett II. Rákóczi Ferencnek elbujdosnia? _____

7. Egészítsd ki a szöveget! Segítségül megadtuk a hiányzó szavakat, amelyeket át kell alakítanod.

A Habsburgok ellen _____ (fellázad) és az ellenük _____ (küzd) katonákat kurucoknak hívták.

Azokat a katonákat, akik a Habsburgokhoz voltak _____ (hűség), labancoknak _____ (név).

A kuruc korról számos _____ (nép) alkotás született.

Ilyen népköltés a Rákóczi _____ (kesereg) is.

8. A vers beszélője Sárospatak és Munkács várától búcsúzik. Jelöld a térképen Sárospatakat és Munkácsot!

9. A magyarok Magyarországon laknak. Melyik nemzethez melyik ország tartozik? Színezd ugyanolyan színűre a párokat!

Magyarország	oroszok	amerikaiak	dánok
Olaszország	törökök	Németország	Törökország
Kína	Ausztria	franciák	USA
olaszok	Dánia	magyarok	németek
Oroszország	Franciaország	osztrákok	kínaiak

10. Milyen típusú mondat? Írd a vers mondatai mellé a mondat típusát!

A mondat típusa lehet kijelentő, kérdő, felkiáltó, felszólító vagy óhajtó.

„Hallgassátok meg, magyarjaim, amit beszélek” _____

„mitévő legyek?” _____

„Jön a német, dúl-fúl, pusztít” _____

„Itt hagylak már, pataki vár” _____

„Jaj, ki ne szánna” _____

„Mordságaimért, hibáimért engedjete ki” _____

11. A mű címe: Rákóczi kesergője. Alkoss birtokos szerkezetet!

Ki(nek a) mije?

birtokos + birtok

birtokos(nak/nek) + határozott névelő + birtok(a/e/ja/je): Rákóczinak a kesergője

birtokos + birtok(a/e/ja/je): Rákóczi kesergője

A két birtokos szerkezet között nincs jelentésmegkülönböztetés.

Rákóczi + kesergő = Rákóczinak a kesergője = Rákóczi kesergője

anya + lány = _____

tanuló + táskája = _____

magyarok + Himnusz = _____

kisfiú + játék = _____

sportoló + siker = _____

király + bánat = _____

kutya + ház = _____

könyv + lap = _____

fa + levél = _____

madár + fiókája = _____

ember + fej = _____

számítógép + billentyűzet = _____

PETŐFI SÁNDOR: NEMZETI DAL

12. Húzd alá, mi igaz a Nemzeti dalra!

dal, vers, mese, monda

13. Másold le a versszakok végén ismétlődő sorokat!

14. Keresd meg az összecsengő szavak párját!

haza — _____
 szabadok — _____
 ember — _____
 élete — _____
 hordunk — _____
 századok — _____
 domborulnak — _____
 mellett — _____

15. Írd le szótagolva a következő szavakat!

ISTEN _____
 KÉRDÉS _____
 ÁLDÓ _____
 LESZÜNK _____
 HAZA _____
 RABOK _____

16. Ki az unoka? Tegyel ✗ jelet a hamis, ✓ jelet az igaz állítások mellé!

Az unoka a nagymama lányának a lánya.
 Az unoka a nagyapa lánya.
 Az unoka a dédnagymama unokája.
 Az unoka a dédnagymama lánya.

17. Kócos összekeverte a szavak sorrendjét a versszakban. Írd le helyes sorrendben a szavakat!

láncnál Fényesebb kard a a,
a ékesíti kart Jobban,
láncot mégis hordunk mi És!
kardunk régi veled Ide!
istenére magyarok A
Esküszünk,
hogyan Esküszünk tovább, rabok
leszünk Nem!

18. Másold le a rokon értelmű szavakat!

HÍ – HÍV _____
KÁRHOZOTT – ÁTKOZOTT _____
ESKÜSZÜNK – MEGÍGÉRJÜK _____
BITANG – GYÁVA _____
HAZA – OTTHON _____
ÉKESÍT – DÍSZÍT _____
RÁKEN – RÁRAGASZT _____
LEBORUL – LETÉRDEL _____

19. Mit ábrázolnak a képek? Írd alá a megfelelő sorokat!

„És mi mégis láncot hordunk”

„Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak”

„Fényesebb a láncnál a kard”

20. Egész mondatokkal válaszolj a kérdésekre!

1. Kihez szól a vers beszélője? (1. vsz) _____
2. Hogyan éltek az ősapák?(2. vsz) _____
3. Mi az, aminél drágább a gyáva ember élete? (3. vsz) _____
4. Mit hordanak a magyarok? (4. vsz) _____
5. Milyen lesz a magyar név? (5. vsz) _____
6. Mit csinálnak az unokák a hősök sírja előtt? (6. vsz) _____

21. Kócos ellopta a szavakat a versszakból. Pótold őket a versből!

Rabok voltunk

Kárhozottak

Kik szabadon

nem nyughatnak.

istenére

esküszünk,

rabok tovább

nem

22. A vers beszélője a magyarokhoz szól. Kikhez? Magyarokhoz. Végezd el a műveleteket!

magyar + -ok + -hoz = magyarokhoz

lány + -ok + -hoz = _____

nő + -k + -höz = _____

könyv + -ek + -hez = _____

ház + -ak + -hoz = _____

nap + -ok + -hoz = _____

szent + -ek + -hez = _____

23. Drágább rongy élete. Milyen? Drága. Milyen? Drágább. Folytasd a sort! (-bb, -abb, -ebb, -obb)

drága > drágá**bb**

nagy > _____

okos > _____

kicsi > _____

aranyos > _____

hatalmas > _____

szép > _____

nehéz > _____

bonyolult > _____

24. Alkoss szókapcsolatokat a vers szövege alapján! Írd le a szó szerkezeteket!

áldó	becsülete	_____
bitang	ékesíti	_____
magyarok	kardunk	_____
jobban	híréhez	_____
haza	imádság	áldó imádság
nagy	neveinket	_____
régi	istene	_____
szent	ember	_____

25. Egészítsd ki a táblázatot!

én	_____
te	_____
ő	_____
mi	leszünk
ti	_____
ők	_____

26. Melyik magyar nemzeti ünnepen szokott ez a vers a leggyakrabban elhangzani? Kérdezd meg az osztálytársadat! Mit tudsz erről a nemzeti ünnepről? Írd le öt összefüggő mondatban!

27. A versben a magyarok megígérik, hogy nem lesznek rabok. Te mit ígérnél meg édesanyádnak? Írj öt mondatot, amelyek így kezdődnek: „Megígérem, hogy...”

PETŐFI SÁNDOR: CSATÁDAL

28. Írd a képek alá a tárgyak nevét! Számozd meg a képeket a versbeli előfordulásuk szerint!

☐

☐

☐

☐

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

29. Húzd alá a versben a kijelentő mód, jelen idejű igéket!

Trombita harsog, dob pereg,
Kész a csatára a sereg.

Előre!

Süvít a golyó, cseng a kard,
Ez lelkesíti a magyart,
Előre!

30. Melyik szó ismétlődik minden versszakban kétszer? Húzd alá!

hátra, egyelőre, előre

31. Karikázd be az igaz meghatározás betűjét!

csata

a)Harc, amelyet az ellenfelek vívnak egymással azért, hogy valamelyikük győzzön.

b)A béke jele, amikor senki nem ragad fegyvert.

c) Verseny, amelyben nincsenek győztesek és vesztesek, hiszen a cél a sportolás öröme.

32. Kit? Mit? Ragozd a népneveket (-t, -at, -et, -ot, -öt)!

Ez lelkesíti a magyart.

<u>török</u>	(török)	<u>törököt</u>
_____	(német)	_____
_____	(olasz)	_____
_____	(angol)	_____
_____	(orosz)	_____
_____	(szír)	_____
_____	(horvát)	_____
_____	(kínai)	_____
_____	(vietnámi)	_____
_____	(japán)	_____
_____	(mongol)	_____
_____	(spanyol)	_____
_____	(amerikai)	_____

33. Kész(en van) valamire. (-ra, -re)

Másold le a szövegből, mire (van) kész a magyar sereg! _____

Alkoss mondatokat!

Én kész vagyok a (tanulás) _____

Ilfi kész a (biciklizés) _____

Gyurta Dániel kész az (úszás) _____

Peti kész a (indulás) _____

Anyá _____

Én _____

34. Színezd ki a magyar zászlót! Rajzold le a te országod zászlóját!

35. Másold le a versből!

Föl a zászlóval magasra,
Egész világ hadd láthassa.
Előre!

Hadd lássák és hadd olvassák,
Rajta szent szó van: szabadság.
Előre!

főnév: _____

Felszólító módú ige: _____

kijelentő módú ige: _____

36. Föl a zászlóval magasra. Hová? Egészítsd ki a szavakat úgy, hogy a Hová? kérdésre válaszoljanak.

Föl a zászlóval a magasra.

Elmentem a bolt _____, hogy vegyek kenyeret.

A hegymászók magas hegyek _____ másznak fel.

Beleírtam a könyv _____ a nevemet.

Hová mész? Miskolc _____.

A könyvtár _____ azért szeretek járni, mert ott mindig sok érdekes könyvet találok.

Ha hazamegyek, kipakolom az asztal _____ a könyveimet.

37. Merre? Jelöld az irányokat nyilakkal!

le

föl

balra

jobbra

38. Milyen a magyar vitéz?

Aki magyar, aki vitéz,

Az ellenséggel szembenéz.

Előre!

Mindjárt vitéz, mihelyt magyar;

Ő s az isten egyet akar.

Előre!

Színezd ki az 1848-as magyar huszárt!

Jellemezd a huszárokat!

vitéz.

39. Mit jelent a mondat? Karikázd be a betűjét!

Az ellenséggel szembenéz.

a) az ellenség szemét nézi/figyeli

b) nem fél az ellenségtől

Figyeld meg az alábbi mondatokat!

Szembenéz a halállal.

Az ördöggel is szembenéz.

40. Karikázd be az igekötőt az alábbi versszakban!

Véres a föld lábam alatt,
Lelőtték a pajtásomat,
Előre!
Én se leszek rosszabb nála,
Berohanok a halálba,
Előre!

Másold le a versszakból!

névutó: _____
múlt idejű ige: _____
jelen idejű ige: _____

41. Hová rohan a költő? A halálba. Válaszolj a kérdésekre! (-ba, -be)

Hová megy Julcsi? (bolt) _____
Hová megy az osztály? (színház) _____
Hová megy Tomi? (mozi) _____
Hová mennek a gyerekek (iskola) _____
Hová megyünk enni? (étterem) _____

Vigyázz! Van olyan intézmény, amihez a -ra, -re rag kapcsolódik!

Hová megy a vonat? (pályaudvar) _____
Hová megy Éva? (piac) _____
Hová megy a turista? (repülőtér) _____
Hová megy Li? (posta) _____

42. Fokozd a mellékneveket! Egészítsd ki a táblázatot!

alapfok	középfok (-bb, -abb, -ebb, -obb)	felsőfok (leg-, -abb, -ebb, -obb)
	rosszabb	
jó		
	bátrabb	
		legnagyobb
hősies		
		leggyorsabb
	szomorúbb	

43. Írj hasonlító mondatokat!

Én_(akit hasonlítunk) magasabb vagyok Petinél_{(akihez/amihez hasonlítunk -nál/-nél)*}

Én (okos) _____ vagyok Juli_____.

Te (ügyes) _____ vagy Anná_____.

Ő (szép) _____ Timi_____.

Az oroszlán (bátor) _____ az egér_____.

A gepárd (gyors) _____ minden állat_____.

Az elefánt (nehéz) _____ a tigris_____.

44. Írj 6 hasonlító mondatot! Használd a személyes névmások ragozott alakjait!

E/1. nálam, E/2. nálad, E/3. nála T/1. nálunk, T/2. nálatok, T/3. náluk

45. Gyűjts a versből igéket! Figyeld meg az igekötők írását!

Ha lehull a két kezünk is,

Ha mindnyájan elveszünk is,

Előre!

Hogyha el kell veszni, nosza,

Mi vesszünk el ne a haza,

Előre!

a) történetest jelentő ige: _____

cselekvést jelentő ige: _____

b) kijelentő módú ige: _____

felszólító módú ige: _____

c) Ha az igekötő az ige előtt áll, _____.

Ha az igekötő az ige után áll, _____.

46. Amiből kettő van.

A páros testrészek és azok ruhadarabjai a magyar nyelvben egyes számban állnak!
Pl. Ha lehull a két kezünk is.

Nekem két kezem van.

(láb) _____

(szem) _____

(fül) _____

(kar) _____

(könyök) _____

(boka) _____

(csukló) _____

47. Mit vettél? Alkoss mondatokat!

Vettem egy cipőt. (2 db = 1 pár > egyes szám)

(kesztyű) _____

(csizma) _____

(papucs) _____

(zokni) _____

48. Alkoss felszólító mondatokat az alábbi igékkel!

ad: _____

néz: _____

vesz: _____

kér: _____

49. Másold le a vers keltezését!

Milyen dátumozási formákat ismersz? Tegyé! ✓ jelet a helyes formák mögé!

1848 XII 8

1848. decemb. 8

1848. XII. 08.

1848.december8.

1848-12-8.

1848. XII. VIII.

50. Mi lehet a szavak közös előtagja? Írd le az összetett szavakat a vonalra!

dal
kiáltás
tér
mező

51. Kösd össze az összecsengő szavakat a vers alapján!

pereg
kard
magasra
olvassák
magyar
lábom alatt
nála
kezünk is
nosza

szabadság
magyart
pajtásomat
veszünk is
haza
láthassa
sereg
akár
halálba

52. Mi igaz a szabadságra? Az igaz mondatok betűjelét összeolvasva értelmes szót kapsz!

- H) Ha az ember szabad, akkor azt csinál, amit akar.
I) Ha az ember szabad, akkor nem mondhatja el, amit gondol.
A) A szabadság fontos emberi jog.
K) A szabadság nem jár minden embernek.
Z) Minden ember szabadnak született.
A) A szabad ember boldog.

A szó: _____

53. Írj három összefüggő mondatot a szóról!

54. Nézd meg az értelmező szótárban az alábbi szavak jelentését! Fogalmazd meg a jelentésüket a saját szavaiddal!

sereg: _____

pajtás: _____

vitéz: _____

KÖLCSEY FERENC: HIMNUSZ

55. Húzd alá, mi igaz a Himnuszra!

mese népdal vers mondóka

56. Pótold a hiányzó mellékneveket a versből!

Hozz rá _____ esztendőt

Kárpát _____ bércére,

Általad nyert _____ hazát

57. Minek a neve a Kárpát? Karikázd be!

hegy folyó ország kutya

58. Rajzold a térképre a Dunát és a Tiszát!

59. Folytasd a sort! Használd a **-val/-vel** toldaléket!

Isten, áldd meg a magyart...

jó kedv > jó kedv**vel**

bőség > bőség**gel** (Vigyázz! A **-val/-vel** v-je hasonul a mássalhangzóhoz!)

szerencse > _____

öröm > _____

gazdagság > _____

60. Állítsd időrendbe a következő szavakat!

jövendő, múlt, jelen

_____ → _____ → _____

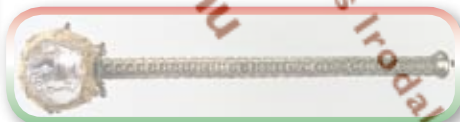
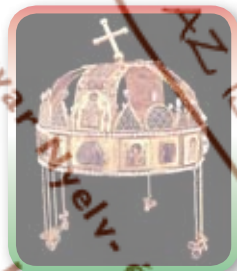
61. Gyűjts birtokos szerkezeteket a Himnuszról!

62. Milyen mondatokat találsz az első versszakban? Húzd alá!

kijelentő, kérdő, felszólító, óhajtó

63. Húzd alá a magyar nemzeti jelképek nevét!

jogar, korona, zászló, himnusz, csikós, betyár, címer, Parlament, Halászbástya

64. A te országodnak milyen nemzeti jelképei vannak? Röviden mutasd be őket!

 65. Milyen eseményeken énekeljük a himnuszt? Sorolj fel néhányat!

 66. Ki a himnusz szerzője és zeneszerzője? Húzd alá a helyes válaszokat!

szerző: Vörösmarty Mihály, Ady Endre, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor.

zeneszerző: Erkel Ferenc, Egressy Béni, Kodály Zoltán, Bartók Béla.

Írd le mindkét nevet!

 67. Keresd meg az összezsengő szavakat a Himnusz második versszakában!

felhozád — _____

bércére — _____

habjai — _____

Dunának — _____

 68. Írd le egész mondatokban, miről szól a te néped himnusza!

SZÉCHENYI ISTVÁN

**69. Másold le a szavakat!
Figyelj oda a helyesírásra!**

SZÉCHÉNYI FERENC _____

SZÉCHENYI ISTVÁN _____

LÁNCCHÍD _____

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG _____

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA _____

TISZA _____

DUNA _____

70. Csoportosítsd az előző feladat tulajdonneveit!

intézménynév: _____

személynév: _____

földrajzi név: _____

71. Hogy nevezzük Széchenyi Istvánt? Karikázd be a helyes kifejezés betűjelét! Kérj segítséget az osztálytársadtól!

A) A haza bölcse

B) A legnagyobb magyar

C) Úszófejedelem

72. Széchenyi neve összefügg a folyók szabályozásával. Írd le ábécérendben a magyar folyókat!

Duna, Tisza, Ipoly, Dráva, Bodrog,

Sajó, Hernád, Rába, Szamos

73. Pótold a hiányzó szavakat a szövegből!

nagylelkű, létrejött, Akadémia, édesapja, társaság, ajándékozta, megalakult, felajánlotta

Széchenyi István _____ gróf Széchenyi Ferenc volt.

Gróf Széchenyi Ferenc a nemzetnek _____ egész könyvtárát.

Ezzel _____ a mai Nemzeti Múzeum alapja.

Széchenyi István is _____ ember volt.

_____ egy évi jövedelmét egy tudós _____ alapítására.

Így _____ a Magyar Tudós Társaság.

Ez a mai Magyar Tudományos _____ elődje.

74. Az előző feladatban szereplő szöveg alapján válaszolj a kérdésekre!

Ki volt Széchenyi Ferenc? _____

Mit tett Széchenyi Ferenc, amivel híressé vált? _____

Mit tett Széchenyi István, amivel híressé vált? _____

Milyen ember volt Széchenyi István? _____

Mi az egykori Magyar Tudós Társaság mai neve? _____

75. Egyes szám vagy többes szám? Egészítsd ki a mondatokat a megfelelő alakkal!

Széchenyi István **politikus** (politikus) volt.

Az ország jövőjéről a **politikusok** (politikus) döntenek.

A _____ (diák) szorgalmasan tanulnak.

A _____ (könyv) a gyerekek jó barátja.

Petőfi Sándor híres magyar _____ (költő)

A _____ (költő) verseket írnak.

A könyvtárban a _____ (könyv) a polcon vannak.

Minden _____ (diák) álljon fel!

76. A te hazádban is élt hasonló jelentőségű politikus? Ki volt ő? Milyen nagy cselekedetek fűződnek a nevéhez? Írj róla öt összefüggő mondatot! Kérd a családod segítségét!

77. Hogyan kapcsolódnak ezek a Világ, Hitel szavak Széchenyi Istvánhoz? Nézz utána a könyvtárban vagy az interneten! Fogalmazd meg három mondatban!

KODÁLY ZOLTÁN

78. Pótold a hiányzó magánhangzókat Kodály Zoltán híres mondatából!

„L♦GY♦N ↑ Z♦N♦ MUND♦NKUU!”

♦ = e, ◇ = é, ∪ = i, ↑ = a

79. Milyen hangszereket látsz a képeken? Kösd össze!

gitár

dob

trombita

80. Mi NEM volt Kodály Zoltán? Húzd alá!

zeneszerző

tengerész

zenepedagógus

színész

festő

81. Olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

Kodály Zoltán több száz magyar népdalt gyűjtött össze. A népdalokat zongorakísérettel látta el, és beillesztette őket zenekari darabjaiba. Kodály Zoltán megújította a zenetanítást. Elterjesztette a kézjelekkel való éneklést, megújította a szolmizációt. Szorgalmazta, hogy a gyerekek megtanulják az iskolában a zenei írás és olvasás rendszerét. Tanítási rendszerét Kodály-módszernek nevezik és a ma is használják az iskolai oktatásban.

Mit gyűjtött Kodály Zoltán? _____

Milyen hangszerrel kísérte a népdalokat? _____

Mit tett a zenetanítással? _____

Miben áll az újítás? _____

Mit tartott fontosnak a gyerekek zenei nevelésében? _____

Hogyan nevezzük a tanítási rendszerét? _____

Meddig használták ezt a módszert az iskolákban? _____

82. Az előző feladat szövegéből gyűjtsd össze a **Mit csinál?** kérdésre válaszoló szavakat, azaz az igéket!

83. A kotta hangjegyekből áll. **Miből?** Egészítsd ki a táblázatot!

Mi?	Miből?
hangjegy	
	ritmusból
zongora	
dal	
	zeneszerzőből
kíséret	
	hangversenyből
dallam	
	karmesterből
	operából

84. Egészítsd ki a táblázatot!

Hangszer neve (Mi?)	A cselekvés neve (Mit csinál?)
dob	dobol
zongora	
furulya	
klarinét	
fuvola	
harsona	
cselló	
gitár	
brácsa	
trombita	

85. Összekeveredtek a betűk a zenével kapcsolatos szavakban. Tegyd rendet!

toakt _____

yggnjhea _____

zenneep _____

86. Te milyen zenét hallgatsz szívesen? Írj legalább három összefüggő mondatot arról a zenéről, amit szeretsz!

87. Nézd meg az értelmező szótárban az alábbi szavak jelentését!

szolmizál: _____

zenei abc: _____

népzene gyűjtés: _____

88. A te hazádnak kik a híres zenészek? Válassz ki egyet, és írd legalább három mondatot róla! Kérdd a családod segítségét!

DOBOS JÓZSEF

89. Melyik a kakukktojás? Miért?

habverő

fakanál

villa

ceruza

kés

kiskanál

90. Húzd alá, milyen anyagokat használ anyukád sütés-főzés közben!

tojás, cement, répa, liszt, sütőpor, bors, tégl, cukor, beton, karalábé, petrezselyem, gipsz, élesztő

91. Mit szokott édesanyád használni a sütéshez-főzéshez? Válaszolj a kérdésre az előző feladat szavaival! Kócos elkezdte a sort. (-t, -at, -et, -ot, -öt)

tojást,

92. Kösd össze a szavakat a két oszlopban! Írd le az így kapott új szavakat! Nézz szét a konyhában! Kérj segítséget anyukádtól!

torta	liszt	
szedő	pirító	
kristály	máz	
cukor	gép	
rétes	forma	
hab	papír	
turmix	cukor	
főző	tejszín	
kenyér	kanál	
sütő	verő	

93. Színezd pirosra a gyümölcsöket, kékre a zöldségeket! Figyelj, van olyan szó, amelyet nem kell kiszínezned!

alma	cékla	liszt
körte	élesztő	barack
fehértarépa	szőlő	zeller
szilva	cukor	sárgarépa
sütőpor	szeder	banán
kelbimbó	brokkoli	málna
eper	tojás	paradicsom

94. Írj három zöldséggel egy-egy mondatot!

95. Igaz vagy hamis? Ha nem tudsz dönteni, segítség az internet vagy a könyvtár!

A dobostortát Dobos József alkotta meg.

Dobos József cukrász volt.

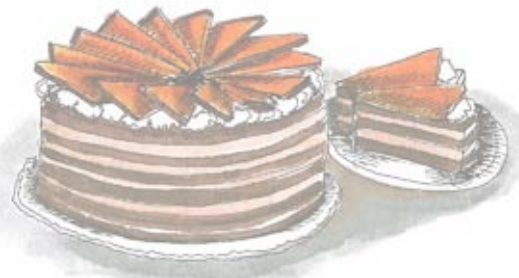
Dobos József még ma is él.

A dobostorta keserű.

A dobostorta tetején cukormáz van.

Dobos József tortája nem ízlik senkinek.

A dobostorta híres magyar leves.

96. Ki mit csinált? Egészítsd ki a mondatokat! Használd múlt időt!

Dobos József tortát sütött.

Édesanya levest _____ (főz).

Mi a réten _____ (sétál).

A gyerekek az iskolában _____ (tanul).

Ti már _____ (eszik) dobostortát?

Én már _____ (csinál) rántottát.

Te sokat _____ (segít) anyukádnak a konyhában tegnap?

97. Az alapanyagokat a boltban lehet megvenni. Hol? Folytasd a sort! (-ban/-ben)

bolt > boltban

konyha > _____

étterem > _____

szoba > _____

erdő > _____

könyvtár > _____

udvar > _____

kávézó > _____

98. Sorolj fel legalább három olyan ételt, amelyek a te hazádra jellemzőek!

PUSKÁS FERENC

99. Milyen sportágban jeleskedett Puskás Ferenc? Húzd alá!

kézilabda kosárlabda labdarúgás röplabda

100. Másold le a kulcsszavakat!

PUSKÁS FERENC _____

OLIMPIAI BAJNOK _____

PUSKÁS ÖCSI _____

LABDARÚGÁS _____

LEGENDA _____

PUSKÁS FERENC STADION _____

ARANYCSAPAT _____

101. Alkoss összetett szavakat!

röp

sport

labda

lövészet

távol

futás

kosár

lökés

súly

labda

sík

rúgás

sport

ugrás

verseny

labda

102. Töltsd ki a táblázatot!

Sportág neve (Mi?)	Cselekvés neve (Mit csinál?)
football	futballozik
kosárlabda	
futás	
tollaslabda	
korcsolya	
kajak	
úszás	
tenisz	

103. Kösd össze a képeket és a sportokat!

úszás tenisz labdarúgás ejtőernyőzés

104. Kócos összegyűjtött néhány szót az egyik sportághoz. Melyik lehet ez?

víz, kapu, labda, háló, sarokdobás, úszás, medence: _____

105. Írj három szóval egy-egy mondatot!

106. Alkoss kifejezéseket a megadott szavak segítségével

elrúg +
eldob +
elveszti +
odarúg +
passzol +
elejt +
megszerez +
feldob +

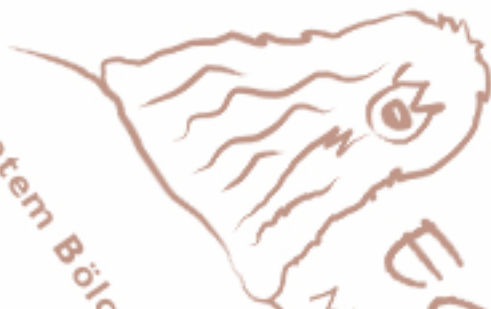
107. Elkopott a szavak vége. Egészítsd ki őket!

Péter mond____: „Szeret____ sportolni. A barátaimmal gyakran fociz____ iskola után. Hétvégén szívesen kerékpár____ a testvéremmel. A lányok legszívesebben úsz____ vagy fut____. Te mit sport____?”
Pétert és a barátait így figyelmeztet____ a tanító néni:
„Óvatosan fus____ gyerekek, nehogy megsérül____!
Rendszeresen mozog____, hogy egészségesek legy____!”

108. Írj levelet a kedvenc sportolódnak, amelyben gratulálsz legújabb sikeréhez! Kócos már elkezdte a levelet.

Kedves

EGYÜTTT HALADÓ
MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

egyutthalado@uni-miskolc.hu

109. Válassz ki egyet a hazád sportolói közül. Mutasd be legalább öt mondatban!

és Irodalomtudományi Intézetében.

Magyarország – jeles napok

Készült a Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi Karának Magyar

nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

egyutthalado@uni-miskolc.hu

egyutthalado@uni-miskolc.hu

egyutthalado@uni-miskolc.hu

egyutthalado@uni-miskolc.hu

egyutthalado@uni-miskolc.hu

egyutthalado@uni-miskolc.hu

egyutthalado@uni-miskolc.hu

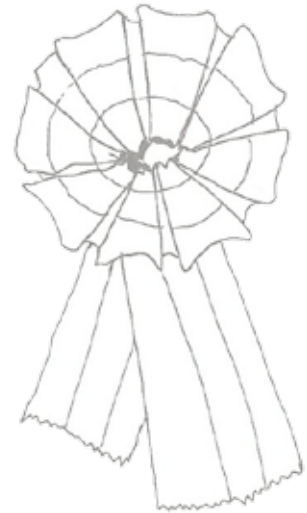
egyutthalado@uni-miskolc.hu

egyutthalado@uni-miskolc.hu

egyutthalado@uni-miskolc.hu

MÁRCIUS 15.

1. Színezd ki a kokárdát!

2. Alkoss mondatot a megadott szavakból!

Budapest, a, kitört, 1848. március 15, forradalom

3. Másold le a kulcsszavakat!

FORRADALOM _____

SZABADSÁGHARC _____

HABSBURG BIRODALOM _____

MÁRCIUSI IFJAK _____

TIZENKÉT PONT _____

MAGYAR NEMZET _____

NEMZETI ÜNNEP _____

KOKÁRDA _____

**4. Mikor kezdődött a forradalom? 1848. március 15-én.
Folytasd a sort! (-án, -én)**

1848. március 15. > 1848. március 15-én

június 22. > _____

február 6. > _____

július 17. > _____

november 28. > _____

december 3. > _____

december 31. > _____

május 4. > _____

szeptember 15. > _____

április 1. > 1848. április 1-jén

október 2. > _____

10. Mit látsz a képen? Kösd össze a képeket a szavakkal!

új kenyér

Szent Korona

magyar zászló

11. Írd le szótagolva az alábbi szavakat!

KIRÁLY _____

ÁLLAM _____

MAGYAR _____

ISTVÁN _____

PÁPA _____

KORONA _____

KENYÉR _____

ÜNNEP _____

12. Kócos ellopta a szavakat a szövegből. Pótold őket!

pápától, alapított, neve, keresztény fiát, koronát, koronázták, született

Istvánt, Géza fejedelem _____ 1000-ben királlyá _____.

István a _____ kapta a _____.

István király független, _____ államot _____.

István pogány _____ Vajk.

István király Esztergomban _____ 975 körül.

13. Tegyel **x** jelet a hamis, **✓** jelet az igaz állítások mellé! Segít az előző feladat szövege!

Géza fejedelem István király fia.

Istvánt 1000 éve koronázták királlyá.

István a pápától kapta a koronát.

István buddhista vallású államot alapított.

István király Esztergomban született.

István király 1975-ben született.

14. Kire, mire gondol Kócos?

A magyar állam megalapítója. _____

István király édesapja. _____

István király pogány neve. _____

Ebben a városban született István király. _____

Ő küldte el a koronát István királynak. _____

Az uralkodás jelképe, amelyet a koronázási szertartáson a király fejére tesznek. _____

15. Egészítsd ki a táblázatot!

	Múlt	Jelen	Jövő
én			
te		uralkodsz	
ő			
mi	uralkodtunk		
ti			
ők			uralkodni fognak

16. Augusztus 20. nemzeti ünnep. Milyen? Nemzeti. Folytasd a sort!

nemzet > nemzeti asztal > _____

állam > _____ bajnok > _____

iskola > _____ ember > _____

király > _____ növény > _____

17. Egészítsd ki a mondatokat a megadott szavak segítségével!

István királyt Vajknak _____ (név), amíg meg nem _____ (kereszt).

Istvánt 1000-ben _____ (korona) királlyá Esztergomban.

Esztergomban Géza fejedelem várat _____ (épít).

A _____ (király) koronát a pápától kapta István.

István király 1000-ben független államot _____ (alap).

18. Egy szó + egy szó = összetett szó

állam + alapító = _____

állam + fő = _____

tűzi + játék = _____

kenyér + szentelés = _____

anya + nyelv = _____

anya + föld = _____

19. Keress az interneten olyan művészeti alkotásokat (vers, monda, opera stb.), amelyek István királyról szólnak! Írj le közülük legalább ötöt!_____
_____**20. Kérdezd meg az osztálytársadat, hogyan ünnepeljük augusztus 20-át! Legalább három összefüggő mondatot írd róla!**_____

_____**OKTÓBER 6.****21. Kócos ellopta a betűket. Pótold őket!**

A M__GY__R N__MZE__GYÁSZNA__J__

22. Másold le az aradi vértanúk nevét!

LÁZÁR VILMOS _____

PÖLTEMBERG ERNŐ _____

TÖRÖK IGNÁC _____

VÉCSEY KÁROLY _____

AULICH LAJOS _____

DAMJANICH JÁNOS _____

DESSEWFFY ARISZTID _____

KISS ERNŐ _____

26. Kösd össze a szavakat, majd írd le az így keletkező új szavakat!

miniszter	letétel	_____
vér	szék	_____
szabadság	kert	_____
gyász	nap	_____
tizen	test	_____
törvény	tanú	_____
holt	mű	_____
fegyver	harc	_____
sír	elnök	_____
emlék	három	_____

4. Tizenhárom aradi vértanút végeztek ki. Hányan haltak meg? Tizenhárman. (-an, -en) Folytasd a sort!

tizenhárom > tizenhármán
 négy > _____
 száz > _____
 háromszázhatvanhat > _____
 harminckilenc > _____
 ezerkétszáz > _____
 kettő > _____
 száznegyvenhárom > _____
 negyvenkilenc > _____
 háromszázharminchárom > _____
 tíz > _____
 hetvenegy > _____

27. Végezd el a matematikai műveleteket! Alkoss a főnévből igét!

gyász + ol = gyászol
 szám + ol = _____
 vád + ol = _____
 gát + ol = _____
 máz + ol = _____
 vám + ol = _____

28. A te házában is vannak olyan hősök, akiknek a halála évfordulóján megemlékezést tartanak? Legalább öt összefüggő mondatot írd!

OKTÓBER 23.

29. Milyen évszámot rejtene a számok és betűk?

1KHWG9BHFFAB5GADIO6ÁYÍN

30. Húzd alá, melyik az 1956-os forradalom jelképe!

fehér zászló, lyukas nemzeti színű zászló, piros szegfű

31. Tegyel ☒ jelet a hamis, ☐ jelet az igaz állítások mellé! Kérd az osztálytársad segítségét!

Az 1956-os forradalom és szabadságharc október 1-jén kezdődött.

A magyarok függetlenséget követeltek.

A magyarok nem akartak többé demokráciában élni.

1956. október 23-án győzött a forradalom.

A magyarok kivágták a zászló közepéből az idegen hatalmat jelképező címet.

32. Tegyel igekötőt az igék elé!

Igekötők: ~~fel~~, meg, ki, fel, át, be, le

Igék: ~~lázad~~, tanul, kérdez, olvas, számol, kiabál, áll

Igekötős ige: fellázad.

**33. Folytasd a sort! A magyarok függetlenséget követeltek.
Mit? (-t, -at, -et, -ot, -öt)**

függetlenség > függetlenséget

bátorság > _____

szabadság > _____

haza > _____

hős > _____

párt > _____

harc > _____

ember > _____

forradalom > _____

nép > _____

hatalom > _____

ünnep > _____

nemzet > _____

**34. Keress legalább öt igekötőt a megy ige elé.
Írd le a kapott szavakat!**

_____megy, _____megy, _____megy, _____megy, _____megy

35. Nézd meg az értelmező szótárban az alábbi szavak jelentését!

demokrácia: _____

forradalom: _____

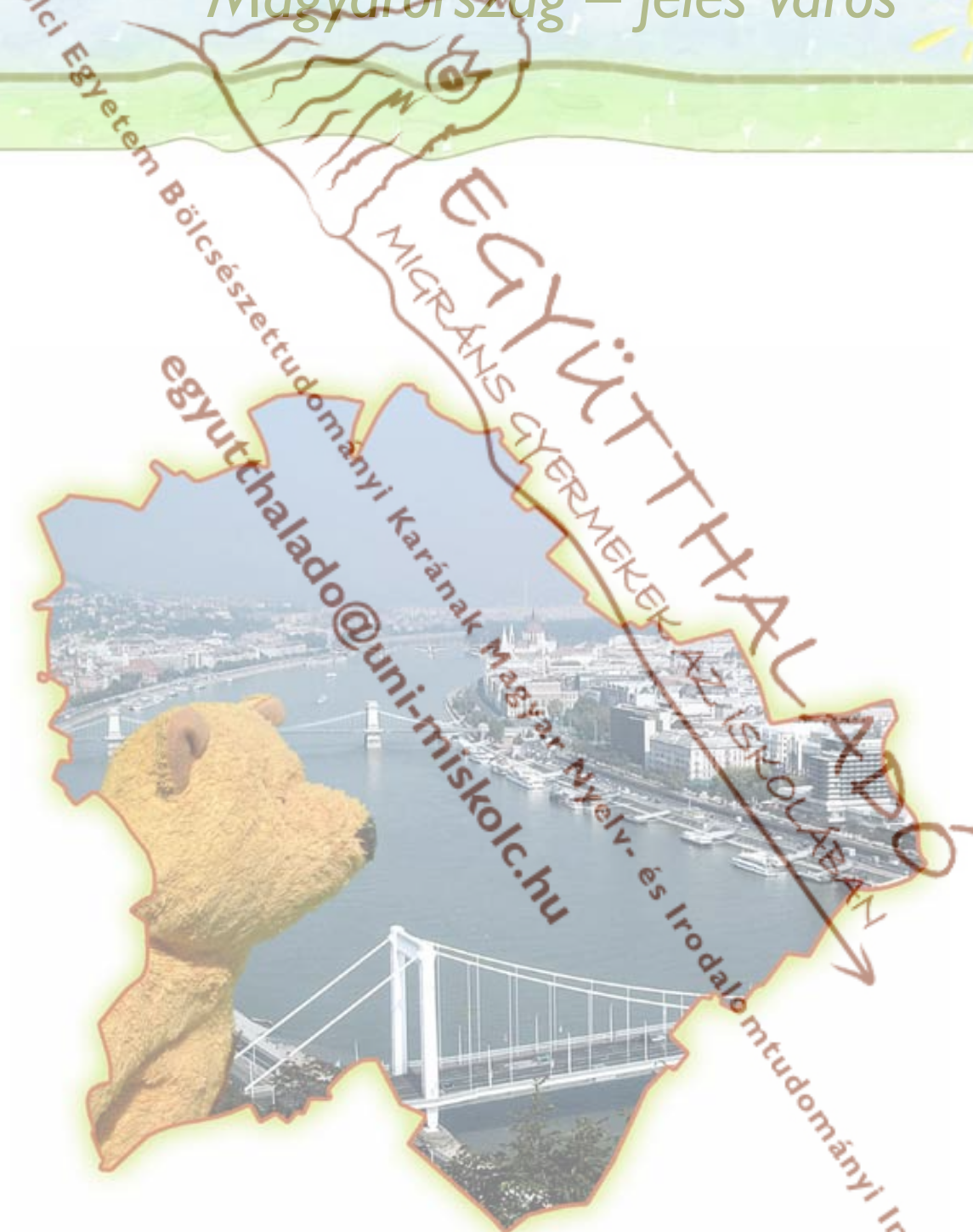
szabadságharc: _____

**36. Keress legalább három verset 1956-tal kapcsolatban. Írd
le a szerzőt és a vers címét!**

Magyarország – jeles város

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

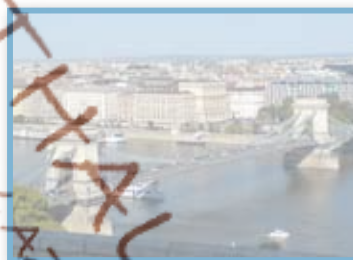
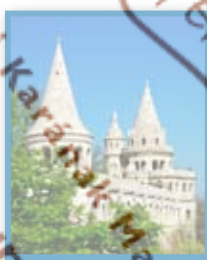
MAGYARORSZÁG FŐVÁROSA, BUDAPEST

1. Milyen nevezetességek vannak Budapesten? Sorolj fel ezek közül legalább ötöt! Kérdezd meg az osztálytársadat!

2. Válassz ki ezek közül egyet, és három mondatban írd le, mi jellemző rá!

3. Másold a képek alá, mit ábrázolnak!

Halászbástya, Magyar Nemzeti Múzeum, Lánchíd

4. Tegyé! ✗ jelet a hamis, ✓ jelet az igaz állítások mellé! Ha valamelyik kérdésre nem tudod a választ, segít a könyvtár vagy az internet!

Budapest Magyarország fővárosa.

Budapest Németország fővárosa.

Budapest nem Magyarország fővárosa.

Budapesten 100 000 ember él.

Budapest Buda, Pest és Óbuda egyesítéséből jött létre.

Budapest a Tisza folyó két partján fekszik.

Budapest helyén az ókorban Aquincum város állt.

5. Melyik a kakukktojás? Miért?

Erzsébet híd, Magyar Tudományos Akadémia, Lillafüredi Palotaszálló,
Budavári Palota, Országos Széchényi Könyvtár, Országház

6. Aki Budapesten él, az budapesti. Folytasd a sort!

(Mi?) **Budapest** = tulajdonnév > (Milyen?) **budapesti** = melléknév

A tulajdonnevet nagy kezdőbetűvel írjuk, a melléknevet kis kezdőbetűvel írjuk.

Budapest > budapesti

Miskolc > _____

Kecskemét > _____

Sopron > _____

Szeged > _____

Salgótarján > _____

Zalaegerszeg > _____

Siófok > _____

Pécs > _____

Vác > _____

Debrecen > _____

Sátoraljaújhely > _____

Kisújszállás > _____

Zirc > _____

7. Budapesten utazhatsz metróval, villamossal, autóval.

Mivel? Kösd össze a párokat!

metró

villamos

autó

kerékpár

gördeszka

hajó

trolis

görkorcsolya

sárkányrepülő

görkorcsolyával

kerékpárral

trolival

hajóval

gördeszkával

sárkányrepülővel

autóval

metróval

villamossal

8. Olvasd el a szöveget! Karikázd be a kétjegyű mássalhangzókat!

Északról délnek hajózunk a Dunán. A Margitsziget egyik végén az Árpád híd, a másik végén a Margit híd köti össze Budát és Pestet. Később a Lánchídhöz érünk, melynek mindkét végén kőből faragott oroszlánok vannak. Ezután az Erzsébet híd alatt úszik el a hajónk, rövidesen eléri a Szabadság hidat, majd a Petőfi hidat, végül a Rákóczi hidat, amit nemrég még Lágymányosi hídnak hívtak.

9. Írd le a szövegből a földrajzi neveket a megfelelő helyre!

helynév: _____

víznév: _____

10. Írd le a szövegből a hidak nevét a megfelelő helyre

külön írjuk: _____

egybeírjuk: _____

Keress a hidak nevében személynevet!_____
_____**11. Melyik híd van a képen? Segít a 8. feladat szövege és az alábbi igaz mondatok!**

A híd nevét megtalálod a 8. feladatban.

A híd neve nem mássalhangzóval kezdődik.

A híd nevében egy királynő neve van benne.

A képen látható híd az _____.

Ettől a hídtól északra van például a(z) _____.

Ettől a hídtól délre van például a(z) _____.

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

Készült a Miskolci Egyetem

Fogalmazás és szöveggyűjtemény

egyetthalado@uni-miskolc.hu

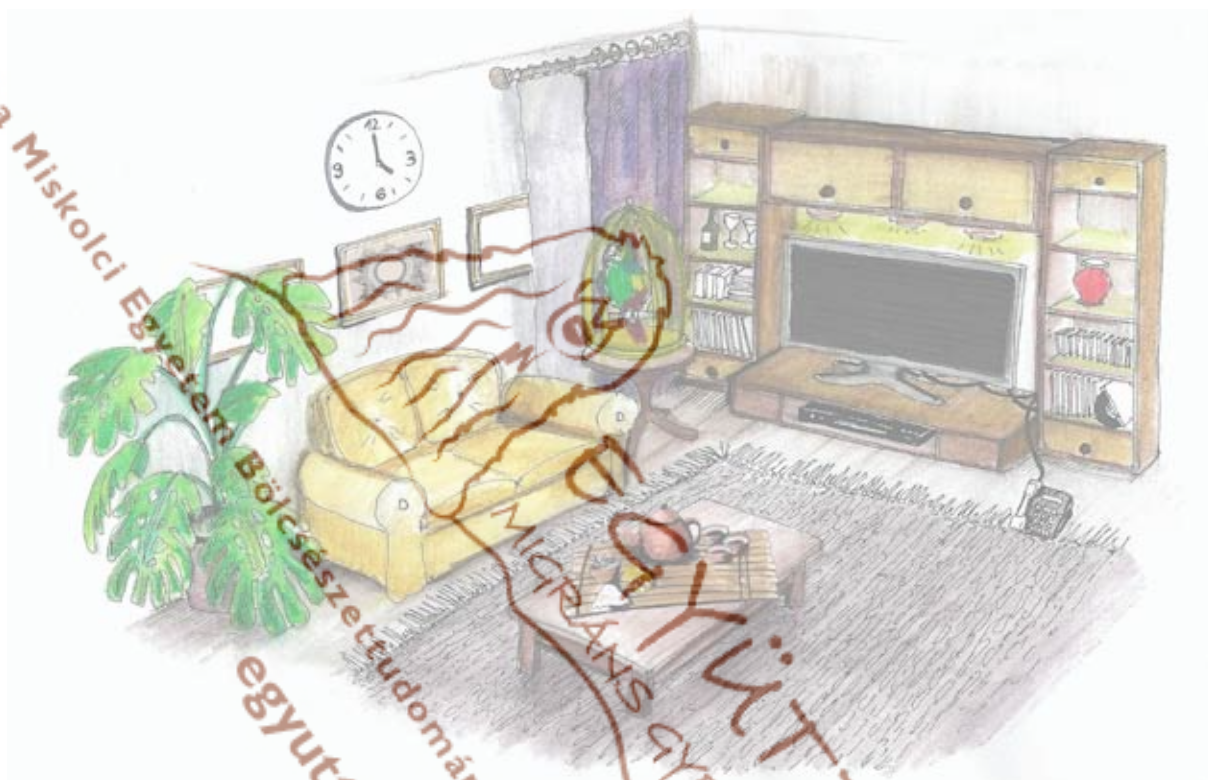
EGYÜTT HALADÓ
MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

fogalmazás

és Irodalomtudományi Intézetében.

Írj öt összefüggő mondatot a képről!

egyetthalado@uni-miskolc.hu

Együtt Haladó
NIGRANS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

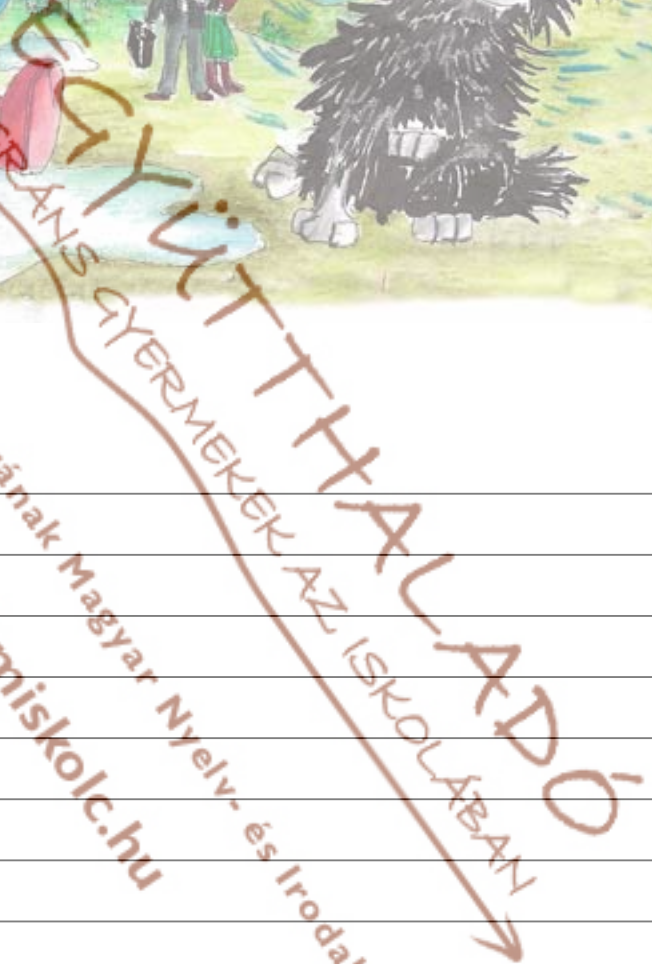
Írj öt összefüggő mondatot a képről!

Írj öt összefüggő mondatot a képről!

egyetthalado@uni-miskolc.hu

ESYÜTTTALADÓ

ANAK MAGYAR NYELV- ÉS IRODALOM

ISKOLÁBAN

miskolc.hu

gyermek az iskolában

OSKOLÁBA, OSKOLÁBA

Történt egyszer a régi világban, hogy volt egy öreg házaspár. De nagyon-nagyon szegények voltak. Nem jutott még annyi se, mit elpipázgassék a szegény öregember.

Az öregasszony járogatott el, hogy rimánkodással, koldulással összeszedjen egy-egy kis falatot a kis szatyrába. Így a többi koldulások közt gyakran befordult a főjegyző úrékhoz. Látta, hogy ott örökké sütés-főzés, sürgés-forgás van. Kapott is mindig egy jó darab fehér kenyeret, egy kis jó ételkét. Mindegyre arra gondolt:

– Itt sohasem fogy ki. Hát itt örökkéig annyi minden jó, s olyan jó szagok vannak a konyhán. Bizony ez nagy dolog!

Nekibátorodott, s megkérdezte a főjegyzőné asszonyt:

– Nagyságos asszony, hogy lehet az, hogy maguknál örökké minden van? Zsír, liszt, mindenféle jó hús. Nekünk meg semmi sincsen.

– Hát drága öreg néni, ez onnét van, hogy oskolába jártunk, tanultunk, tanulás után meg boldogultunk.

Ej, gondolkozik az öregasszony. Elmegy, csoszog hazafelé. Mikorra hazaért, kész volt a terv. Mondja az urának:

– Na öregem, rendbe jövünk, lesz nekünk is mit együnk. Urak leszünk mi is. Mától fogva mindennap el kell menni szépen az oskolába.

Az asszony elment az igazgató úrhoz, s megkérlelte, hagyja, hogy járjon az öregember az oskolába.

– Hogyne, hogy ott zavarja a gyermekeket!

– Nem zavarja, leül hátul, s ott elpipázgat.

– Nem, nem, azt semmiképpen sem hagyhatjuk!

A gyermekek azt nézegetnék, mint pipázik, s nem tanulhatnának!

– Na, akkor leszoktatom én arról is, hogy az oskolába pipázzék, de menjen csak oskolába. Ha már annyi sok ember boldogul utána, mi miért ne boldogulhatnánk!

Úgyhogy végül megengedte az igazgató úr. Elmegyén az öregember. Nagyon messze lakott az iskolától, kora hajnalban kellett elinduljon, hogy mire megvirrad, odaérkezzék. Meg is történt, eljárogatott néhányszor. Egyik reggel, amint ment az utcán, megbotlott valamiben.

– Ó, hát mi az ördög ez? – kérdezte mérgesen, mert majdnem elesett. Alig tudott a pipára ügyelni, mert útközben csak pipázgatott, ha már az oskolában nem volt szabad. Na már lehajol, megnézi mi az. Felveszi, hát biza' az egy jó súlyos, nehéz táská.

Nem is ment most az iskolába, vitte a feleségéhez, s mutatja:

– Nézd csak, mit kaptam iskolába menet!

Kinyitják a táskát. Hát az tele van pénzzel!

– Ó, drága jó Isten, ez nagy baj! Ezt nem tarthatjuk meg! Még azt hiszik, loptuk, és tömlöcbe zárnak bennünket!

Fogják a táskát, és viszik egyenesen a csendőrörsre.

– Ezt a táska pénzt találtam. Nem tudjuk, mit tegyünk vele! – mondta ijedten az öregember az őrmesternek.

– Mikor találta ezt, öregapám? – kérdezte a csendőr.

– Hát én első osztályos koromban.

– Na, menjenek Isten hírével, vigyék a táskát, és használják a pénzt. Ki tudná azt most már kideríteni, hogy kié volt? – mondta az őrmester.

A két öreg elment haza. A pénzt boldogan elköltögették, jó életük volt nekik! Okultak is rajta: az iskola segített. Ha a betűket nem is tanulták meg, az iskola segítette ki őket.

A SZORGALMAS ÉS A REST LEÁNY

Volt egyszer egy özvegyember és egy özvegyasszony. Az asszonynak is volt egy leánya, s a férfinak is volt egy leánya az előző feleségétől. Az asszony haragudott a férje lányára. Annaira jutottak, hogy a leányt elhajtotta, menjen el szolgálni. Azt mondta az öregember:

– Ha nem szíveled az én leányomat, akkor süss neki hamuban sült pogácsát, s menjen el, amerre a szeme lát!

Elindult a lány, s ment, ment egy darabig. Egyszer elért egy körtefát. Azt mondja a körtefa neki:

– Hova mész leányocska?

– Megyek szolgálni.

– Leányocska, gyere, tisztíts le engem a száraz ágaktól! Hogyha engemet megtisztogatsz, jótettedért jót kaphatsz.

Odament a leányocska, a körtefát szépen letakarította.

Elért egy szőlőbokrot. A szőlőbokor azt mondta neki:

– Hová mész leányocska?

– Megyek szolgálni.

Akkor azt mondta a szőlőbokor is neki:

– Leányocska, gyere, tisztíts meg a száraz vesszőktől. Metsszel meg,

s kapálj meg. Mikor visszafordulsz, meglásd, jótettedért jót kapsz.

A leányocská szépen megmetszette, megkapálta.

Ment, ment, amíg elért egy kemencét. Az a kemence összevissza volt omladozva, olyan rossz volt.

Azt mondta neki:

– Gyere ide, leányocská, tapassz meg engem, meglásd, mikor visszafordulsz, jótettedért jót kapsz.

Akkor a leányocská mindjárt földet gyúrt, és megtapasztotta. Elért egy kutacskát. A kutacská rendetlen, elhanyagolt volt.

Azt mondja a kutacská:

– Hová mész, te leányocská?

– Megyek hosszú útra, szolgálatra.

– Gyere ide, takaríts meg engem szépen, meglásd, mikor hazatérsz, jótettedért jót kapsz.

A lány szépen kitakarította, kimerte az állott vizet belőle.

Ment, ment, s találkozott egy kiskutyával, s az azt kérdezi:

– Hová mész, te leányocská?

– Megyek szolgálni.

– Gyere, takaríts meg engem, s nyírj meg, s mikor visszafordulsz, jótettedért jót kapsz.

Akkor a leányocská megnyírta, szépen megtakarította.

Ment, ment s egyszer csak elért egy szép házat. Tündérek laktak benne. Kérdezik, milyen útban van. Azt mondja nekik is, hogy megy szolgálatot keresni.

– Maradj itt nálunk. Itt van hét szoba. Hatot seperj ki, de a hetedikbe ne menj be! – mondta az egyik tündér.

A leányocská ott maradt, és ott szolgált egy esztendeig. Úgy tett mindent, ahogy a tündér meghagyta. Mikor az esztendőnek vége lett, így szólt a tündérhez:

– Haza akarok menni, hogy megmutassam apámnak, anyámnak, mit szolgáltam!

– Gyere velem, most megkapod, ami jár neked – mondta a tündér, és benyitott a hetedik szobába. Ott volt egy rakás ezüstpénz és egy rakás aranypénz.

– Most hengergőzz meg ebben az ezüstpénzben!

Mikor a leányocská felállott, megint az mondja:

– Hengergőzz meg szépen az aranyban!

Akkor meghengergőzött a leányocská abban is, azután felállott s elbúcsúzott. Ment az úton visszafelé.

Elérte a kutyát. A kutya örömeiben táncolt, s azt mondta:

- Leányocska, vegyél innen rólam, ami neked tetszik, s amit te szeretsz. A jótettedért most visszajár.

A kutya tele volt aggatva gyönggyel, s a leányocska vett, amennyi kellett, s szépen felrakta magára.

Ment tovább. Mikor odaért a kutacskához, az olyan szép volt, hogy gyönyörűség volt ránézni is. Csészikék, kancsócskák voltak ott kirakva, amivel lehetett merni. S a leányocska merített, egyet ivott, s megnyugodott.

Azután ment tovább. Mikor odaért a kemencéhez, ott sütek a bélesek, kalácsok. Azt mondja a kemence:

- Gyere, egyél, amennyi jólesik, a jótettedért visszajár! Evett is, hozott is.

S ahogy jött hazafelé, odaért a szőlőbokorhoz. Hát ott annyi szép szőlő volt, meg bor poharakban kitéve, ehetett-ihatott, amennyi kellett. A bélesre éppen jólesett.

Továbbjött hazafelé, s odaért a körtefához. Nagyon meleg volt, mikor odaért, s azt mondja a körtefa neki:

- Gyere ide leányocska, már nagyon sok ideje várlak. Megérett a körte. Vegyél és egyél, amennyi jólesik!

Még jó messze volt, de a kakas meglátta. Felállott a kapu tetejére, és kukorékolni kezdett:

- Kukurikú-gángu, jön az én nénikém ezüsttel, arannyal telifuttatva.

Meghallotta a lány is, s szaladni kezdett, hogy örömet hozzon az apjának. Megint szólott a kakas:

- Kukurikú-gángu, jön az én nénikém ezüsttel, arannyal telifuttatva.

Az öregasszony azt kiabálta:

- Hallgass, te, nem igaz!

Megint kiáltott a kakas:

- Kukurikú-gángu, jön az én nénikém ezüsttel, arannyal telifuttatva.

A leányocska bement a kapun. Mondta az öregasszony:

- Sokat kaptál, de az én leányom többet hoz, mint te hoztál!

Akkor az asszony sütött a leányának is hamuba sült pogácsát, betette a tarisznyájába, és elment ő is.

Hamar odaért a körtefához. Azt mondja a körtefa:

- Leányocska, gyere tisztíts le engem a száraz ágaktól! Hogyha engemet megtisztogatsz, jótettedért jót kaphatsz!

Akkor a leány azt mondja neki:

- Én a csecsebecse lábacskaimat s vacsavacsa kezecskéimet nem

csipkézem meg, akármilyen is lesz! – És továbbment.

Elérte a szőlőbokrót. A szőlőbokrót azt mondta neki:

- Leányocskám, gyere, tisztíts meg a száraz vesszőktől! Metsszél meg, s kapálj meg! Jótettedért jót kapsz!

Akkor a leány azt mondja neki:

- Én a csecsebecse lábacskaimat s vacsavacsa kezecskéimet össze nem szurkálom, akármilyen is lesz! – És továbbment.

Elérte a kemencét. Az a kemence azt mondta neki:

- Gyere ide, te leányocskám, gyúrjál földet, s tapassz meg engem, mert jótettedért jót kapsz.

De a leány azt mondta neki:

- Én a csecsebecse lábacskaimat s vacsavacsa kezecskéimet nem mártom sárba, akármilyen is lesz! – És továbbment.

Akkor elérte a kutat. Azt mondja a kutacska neki:

- Merd ki ezt az állott vizet, meglásd, jótettedért jót kapsz!

Akkor a leány azt mondja neki:

- Én a csecsebecse lábacskaimat s vacsavacsa kezecskéimet be nem piszkítom, akármilyen is lesz! – És továbbment.

Ment, ment, s elérte a kutyát. Azt mondja a kutya neki:

- Gyere, nyírj meg, s jótettedért jót kapsz.

Akkor a leány azt mondja neki:

- Én a csecsebecse lábacskaimat s vacsavacsa kezecskéimet be nem piszkítom, akármilyen is lesz! – És továbbment.

Ment, ment s elérte ő is a szép házat. A tündérek tőle is megkérdezték, milyen útban van. Azt mondja nekik, hogy megy szolgálatot keresni. Az egyik tündér így szól:

- Maradj itt nálunk. Volt már itt egy lány, nagyon jól viselte magát, s jól is járt. Itt van hét szoba. Hatot ki kell seperi, de a hetedikbe nem szabad bemenni!

A leányocskám ott maradt. Egy darabig nem ment a hetedik szobába, de egyszer mégis megtette, pedig még a fele esztendő sem telt le. Benyitott a szobába. Kígyók, békák voltak ott. Összemardosták, hogy csupa seb lett. Amikor kijött a szobából, odament a tündérhez, s így szólt:

- Azonnal haza akarok menni, nem szolgálok tovább!

Akkor azt mondja a tündér:

- Menj! Bért nem kapsz, mert nem fogadtál szót!

Ment az úton visszafelé. Elérte a kutyát. A kutya tele volt aggatva gyönggyel, s a leány odament, hogy vegyen belőle. Azt mondta a kutya:

– Nem akartál megtisztítani, most maradsz a csecsebecse lábacskaíddal s vacsavacsa kezecskéiddel! Mehetsz utadra!

A lány szomorúan ment tovább. Odaért a kúthoz. Nagyon szomjas volt. Le akart venni egy kancsót, hogy igyon, de a kancsó elhúzódtott tőle. Azt mondta a kút:

– Menj el, sajnáltad a kezedet, lábadat! Semmit sem kapsz!

Odaért a kemencéhez, ott sütek a bélesek, kalácsok. Azt mondja a kemence:

– Menj innen! Nem érdemled meg! Sajnáltad a csecsebecse lábacskaídat, vacsavacsa kezecskéidet!

Szegény lány lassan odaért a szőlőbokorhoz. Ott szép szőlő volt, bor poharakban kitéve. Amint el akart venni egyet, a szőlőbokor ellökte onnan a lány kezét, és azt mondta:

– Menj el innen, mert nem akartál megmetszeni, s nem akartál megkapálni! Most nem érdemled meg.

Továbbvándzorgott hazafelé, odaért a körtefához, de ott sem tudott szakítani egy körtét sem.

Közeledett hazafelé, a kakas felállott a kapu tetejére, és kukorékolni kezdett:

– Kukurikú-gángu, jön az én nénikém sebekkel futtatva.

De az öregasszony azt kiabálta:

– Nem igaz! Arannyal futtatva!

Megint kiáltott a kakas:

– Kukurikú-gángu, jön az én nénikém sebekkel futtatva.

De az öregasszony megint csak azt mondta:

– Nem igaz! Arannyal futtatva.

Harmadszor is mondta a kakas:

– Kukurikú-gángu, jön az én nénikém sebekkel futtatva.

Addigra a lány belépett a kapun, s meglátta az anyja is:

– Nem igaz, nem igaz! – kiabálta mérgesen, de az öregember így szólt:

– Látod, az én lányom jobban szolgált, mint a tied!

Ezen aztán úgy összevesztek, hogy végül az öregasszony és a lánya elment a háztól. Az öregember és a lánya, ha meg nem halt, bizony még ma is él.

A RÁTÓTI CSIKÓTOJÁS

Hol volt, hol nem, volt az országban egy Rátót nevű falu. Történt egyszer, hogy itt, Rátótban a csősz a mezőn talált egy óriási úritököt.

– Hű, a teringettét – ámuldozott –, nahát, ez már mi a csoda lehet? – Merthogy hosszú, főzni való tököt ugyan már látott, de ilyen sütnivalót még egyáltalán nem.

Fölvette, tapogatta, szagolgatta. De a saját maga erejéből csak nem tudott rájönni, hogy mi is az.. Így hát bevitte a faluházára, ahol éppen ülésezett a kupaktanács. A csősz becipelte, s az asztalra tette a tököt. A tisztés előjárók is megdöbbentek, csak bámultak, hol a tököt, hol egymást.

Így szól a legöregebb, a legokosabb:

– Sok nyarat megszámláltam, hanem azért a fene jobban tudja ám, hogy mi az istencsudája lehet ez. Ilyet még életemben nem láttam!

Azt mondja a korban utána következő:

– Én is átéltem már egyet s mást, de ilyent még én se ettem életemben. – Ezzel érdeklődve fordul is a korban utána következőhöz. Az így szól:

– Hát, ami azt illeti, én sem a múlt évtizedben születtem, de arra én sem tudok rájönni, hogy ez mi a csoda lehet! De azért a bíró a bíró, hogy ő, mint legokosabb, mindent tudjon!

Így aztán már a bíró is megszólalt:

– Hát szerintem, atyafiak, ez, ahogy a formája mutatja, csakis tojás lehet.

Erre aztán a többi atyafi feje is egyszeriben kitisztult.

– Tényleg, tojás! Persze, hogy tojás! Mert ugyan mi a durrogó ménkű lehetne más, ha nem tojás?!

A csősz egyszeriben most már arra is emlékezett, hogy mikor felemelte a földről, még egészen meleg volt...

A bíró nem véletlenül hitte magát okos embernek, mert most még azt tudni akarta, hogy ez a tojás miféle tojás.

– Egy gyíksárkányé! – mondta a legöregebb előjáró.

– Lúdvércé!

De a bíró azt találta leghihetőbbnek, amit a csősz mondott. Az pedig olyasmit beszélt, hogy mikor a tojást találta, valamilyen ismeretlen, nagy négylábú állat kószált odakint a határban.

Sörénye is volt, hosszú szőrű farka csak úgy lobogott, mikor futott! Ott, Rátótnak a környékén még nem sűrűn volt ló. Tehénnel szántottak és fuvaroztak a parasztok. Még a lakodalmakban is tehén vontatta a szekeret, amin mentek.

Ám a bíró látott már lovat is, csikót is, így diadallal felkiáltott hát:
– Csikó! Csikó tojhatta!

Most már az öregek is kórusban helyeseltek:

– Hát persze! Ezt egy csikó tojta! Mert ekkorát mi más tojhatott volna nekünk?

Ebben aztán mindnyájan egyetértettek.

– Ezt tehát sikeresen kitaláltuk – szólott a bíró –, most már csak azt kell kitalálni, atyafiak, most mit tegyünk vele.

– Kiköltetjük!

– Persze, ki ám, de mivel? Nálunk nincsenek lovak!

Csak úgy pörögtek a fejekben a fogaskerekek!

De hát megint csak a bírónak támadt jó ötlete...

– Tudjátok mit, atyafiak? Azt mondom, hogy ezt a szép, nagy tojást költsük ki mi magunk! – Ebben aztán egyetértettek.

Követendő példaként elsőnek a bíró ülte meg a tojást. Aztán kor szerint sorra a többiek. Ki-ki egy napig. Oly módon, ahogy a kotlóstyúk a tojásokat. Biztosan még ma is trónolna valaki a tökön, ha a szomszéd faluban el nem kezdik híresztelni, hogy a rátóti kupaktanácsra rázapult a csikótojás! Merthogy az az istennek sem akar kikelni! Így aztán az előjárók morgolódni kezdtek, hogy ők bizony nem ülik tovább senki lova tojását.

A bíró nagyon elkedvetlenedett, ő már szentül meg volt győződve, hogy a tojásban már mozog is a kis csikó. Rázogatta, szagolgatta. Az előjárókkal is megszagoltatta. De azok már nem hittek az egészben, az ő szaglásuk szerint a tojásnak már szaga volt! Záp!

Végül is megegyeztek abban, hogy a záptojást kiviszik a határba, ott fel egy dombra, s onnan legurítják épp a felé a falu felé, amelyik a rátóti tanácsot leginkább becsmérelte.

Egész Rátót kivonult, hisz mindenki látni akarta az eseményt, melynek végén megkapja a magáét az a rossznyelvű falu. Előhozták hát a tojást. Bizony, szaglott az már messziről is! Mikor az orrukat már mindannyian befogták, a bíró legurította a talicskáról a csikótojást.

A tojás gurult, gurult, egyre gyorsabban, s a domb alján begurult egy kökénybokorba. A bokorban nekiütközhetett valami kőnek,

s ripityára törött szét. Ebben a pillanatban ugrott ki a bokorból egy piciny nyúl, erre aztán egész Rátót kiabálta, visította, kinek-kinek ahogy a torkán kifért:

– Hű! A pici csikó! Ni, né! Fut a pici csikó! Utána, emberek!

A rengeteg ember a nyúl után eredt. Egyedül a bíró maradt a dombon, állt mozdulatlan. Tudta, hogy hiába a rohanás, hisz a rohanó kis jószágot senki sem éri utol.

Bánatosan így sóhajtott magában:

„Hát nem megmondtam, hogy a csikó már mozog? Miért is nem ültük türelemmel még pár napig azt az istenadta csikótojást?”

A BRÉMAI MUZSIKUSOK

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy ember, s neki volt egy számara. Hosszú évek óta hordta már szegény jószág a malomba a zsákokat. Fogyott az ereje, egyre gyengébb lett. – Minek abra-
koljak tovább ilyen semmirevaló állatot? – gondolta a gazdája, s elhatározta, hogy lebunkózza.

A szamár azonban megneszelte, hogy valami készül ellene. Egy óvatlan pillanatban megszökött, és elindult Bréma felé.

Ugy tervezte, majd ott beáll városi muzsikusnak.

Ment, mendegélt a szamár, egyszer csak meglátott egy vadász-kutyát. Ott hevert szegény az úton a porban, és lihegett, mintha halálra loholta volna magát.

– Mi a baj, Fogdmeg, miért lihegsz úgy? – kérdezte.

– Hagyd el – nyögte búsan a kutya –, öreg vagyok, napról napra gyengülök, vadászni sem tudok már! A gazdám agyon akart ütni, alig tudtam egérutat nyerni. Az irhámát megmentettem, de ilyen vén fejjel ugyan mihez kezdjek, ugyan miből éljek?

– Tudod mit? – mondta a szamár. – Én Brémába tartok, ott felcsapok muzsikusnak. Gyere velem, szegődjél be te is a zenekarba. Én a lantot pengetem, te meg dobolsz hozzá.

A kutya elfogadta az ajánlatot, és most már kettesben mentek tovább. Egyszer csak szimatolni kezdett az öreg vadászeb: egy macska ült nem messze tőlük az út szélén, girhesen, búsan, akár a hét szűk esztendő.

– Mit keseregsz, Bajszos? – érdeklődött a szamár.

– Kinek van jókedve, ha egyszer nyakán a köté! – felelte a macs-

ka. – Megvénültem, a fogaim kicsorbultak, jobb szeretek már a kályha mögött dorombolni, mint egereket hajkurászni. De az emberek hálátlanok: a gazdasszonyom vízbe akart fojtani, hogy ne kelljen tovább etetnie. Nagy nehezen eliszkoltam. Hanem aztán most légy okos, pajtás: mihez kezdjek, miből éljek?

– Gyere velünk Brémába muzsikusnak! Te úgyis jól értesz az éjjeli zenéhez, hasznodat vehetjük a zenekarban.

A macskának tetszett a tanács, és velük tartott.

Útjuk éppen egy major mellett vitt el. Az udvar kerítésén egy kakas ült, és torkaszakadtából rikoltzott.

– Hát téged mi lelt? – kérdezte a szamár. – Mit rikoltasz olyan irgalmatlanul?

– Jujuj! – felelte a kakas. – Hiába jósoltam jó időt holnapra: a gazdasszonyom vendégeket hívott, és ráparancsolt a szakácsnőre, főzzön levest belőlem. Estére elvágják a nyakamat, hát amíg lehet, kiabálok, ahogy a torkomon kifér, úgysem tehetek mást.

– Inkább gyere velünk, Tarajos – biztatta a szamár –, a halálnál jobb foglalkozást mindenütt lelsz magadnak. Brémába megyünk muzsikusnak. Neked jó hangod van. Az lesz ám a hangverseny, amit mi adunk! A kakasnak nem kellett kétszer mondani, és most már négyesben igyekeztek tovább.

Csak hogy Bréma még messze volt, a nap pedig már lemenőben. Estére éppen csak egy erdőig jutottak el. Elhatározták, hogy ott töltik az éjszakát. A szamár meg a kutya leheveredett egy fa alá, a macska meg a kakas feltelepedett a fára.

A macska meghúzta magát az egyik ág könyökében, a kakas azonban felröpült egészen a fa tetejére. Onnét messzebbre látni, meg biztonságosabb is a magasban, legalábbis a kakasfélenek.

Mielőtt elaludt volna, Tarajos koma szokása szerint körülmélt a vidéken. Ahogy így szemlélgette a környéket, egyszer csak világosságot látott nem messze tőlük. Nyomban leszólt a társainak:

– Amarra valami kis fény csillog, ott háznak kell lennie.

– Akkor szedjük a sátorfánkat, és menjünk oda, mert ez itt nem valami kényelmes szállás – mondta a szamár.

– Ahol ház van, ott vacsorát is esznek, nekem pedig már elkelne egy-két csont, kivált, ha húsos – jelentette ki a kutya.

– Én is szívesebben tölténém az éjszakát a kemencepadkán, mint a fán – tette hozzá a macska.

Fölkerekedtek hát, és elindultak arrafelé, ahonnét a világosság látszott. Először csak akkora volt, mint egy mécsvilág, aztán nőttön-nőtt, egyre jobban csillogott, s egyszerre csak ott álltak egy kivilágított betyártanya előtt.

Négyük közül a szamár volt a legnagyobb. Odament az ablakhoz, és benézett.

– Mit látsz, Szürke? – kérdezte a kakas.

– Mit látok? Terített asztalt, rakva minden jóval.

Körülötte ülnek és falatoznak a betyárok.

– Terített asztal – sóhajtott a kakas. Ez kellene nekünk!

– Az ám! – mondta a szamár. – Én is szívesen ülnék a helyükben

Kissé félrevonultak, és tanakodni kezdtek, hogyan foghatnának a dologhoz, hogyan ugraszthatnák ki a házból a betyárokat.

Addig tanakodtak, míg ki nem főzték a haditervet.

A szamár feltette a két előlábát az ablakpárkányra, a kutya felugrott a szamár hátára, a macska felkúszott a kutya nyakába, végül a kakas felröppent a macska feje búbjára. Mikor mindegyikük a helyén volt, a szamár halkán jelt adott, s egyszeriben rákezdték a muzsikára. A szamár ordított, a kutya ugatott, a macska nyávogott, a kakas kukorékol. Azzal zsupsz! – beugrottak a szobába.

A betyárok csak annyit láttak, hogy valami bezúdul az ablakon. Rettenetes ordítást, rivalgást, vinnyogást hallottak, s hozzá iszonyú üvegcsörömpölést. Rémülten ugrottak fel az asztaltól, azt hitték, a ház szakad rájuk, vagy kísértet ront közéjük. Ijedtükben felordítottak, s hanyatt-homlok menekültek az erdőbe.

A négy cimora pedig letelepedett az elhagyott asztalhoz. Neki láttak a maradéknak, s úgy tömték magukba az ételt, mintha legalább egy hónapja nem ettek volna.

Mikor befejezték a lakomát, fekvőhelyet kerestek maguknak. Kioltották a lámpákat, és elpihentek, ki-ki szokása, kedve szerint. A szamár kiment az udvarra, és a szemétdombra heveredett. A kutya a küszöbre hasalt, a macska a tűzhelyen a langyos hamuba kuporodott. A kakas meg felült a gerendára.

Fáradtak voltak a nagy úttól, hamarosan elaludtak.

Valamikor éjfél táján a betyárok kimerészkedtek a sűrűből, és elkezdték ügyelni a házat.

Látták, hogy minden csendes, a lámpa sem ég már.

– Azt mégsem kellett volna hagynunk, hogy ilyen kurtán-furcsán kiebrudaljanak minket – mondta a bandavezér.

Elküldte az egyik betyárt, kémlelje ki alaposan a házat.

A betyár nagy óvatosan odalopakodott az ajtóhoz. Fülelt egy ideig, de semmi neszt nem hallott. Nyugalom, békesség volt odabent. Erre bemerészkedett a konyhába. És mert ott sem észlelt semmi gyanúsat, világosságot akart gyújtani. A macska szeme világított a sötétben.

A betyár azt hitte, hogy igazi parázs.

Odanyomott hozzá egy gyújtóst, hogy tüzet fogjon. A macska nem vette tréfára a dolgot, fújt egy nagyot, nekiugrott a betyárnak, és össze-vissza karmolta.

A rabló rettenetesen megijedt. Ki akart szaladni az ajtón, a küszöbön azonban belebotlott a kutyába. A vén eb mordult egyet, és beleharapott a hivatlan vendég lábába.

Az, szegény, nagy ügyel-bajjal végre kivergődött a házból.

Most már csak azt nézte, hogy minél előbb odébbálljon. Elloholt a szemétdomb mellett. Ott meg a szamár rúgott bele egy nagyot.

A lármára felriadt a kakas is, és harciasan lekiabált:

– Kukurikú!

A betyár szedte a lábát, ahogy bírta.

Lélekszakadva rohant vissza a sűrűbe, és lihegve jelentette:

– A házban egy borzalmas boszorkány ül. Rám fújt, és összekarmolta az arcomat. Az ajtónál egy ember áll, kés van a kezében, azzal a lábamba szúrt. Az udvaron egy fekete szörnyeteg hever, majd agyonvert a bunkójával. Fönt a tetőn pedig egy vitéz virraszt, és azt kiáltotta: „Hol az a gazember?” Örülök, hogy nem hagytam ott a fogamat!

Attól fogva a betyárok a háznak még a tájékára se merészkedtek többé.

Elköltöztek a környékről is. A brémai muzsikusok meg véglegesen a birtokukba vették, és még ma is ott laknak, ha azóta meg nem haltak.

RÁKÓCZI KESERGŐJE

Hallgassátok meg, magyarjaim, amit beszélek,
Tanácsoljátok vitézim, mitévő legyek?
Jön a német, dúl-fúl, pusztít,
Rabol, kerget, mindent éget, jaj, már mit tegyek?

Tanácsoljuk felségednek, meg se is vesse,
Aranyait, ezüstjeit rúdban veresse!
Rakassa fel, vitesse el,
Hordassa el, és menjen el, merre szemmel lát.

Országomból, a hazámból már ki kell menni?
Mordságimért, hibáimért engedjete ti!
Itt hagylak már, pataki vár,
Nem látlak már, munkácsi vár, Isten megáldjon!

Megengedjen a magyarság, csak azt kiáltom:
Édes hazám, mire jutottál, csak azt sajnálom.
Német lesz már a vezéred,
De tenéked az nem véred, jaj, ki ne szánna!

(népköltés)

PETŐFI SÁNDOR: NEMZETI DAL

Talpra magyar, hí a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk, vagy szabadok?
Ez a kérdés, válasszatok! –
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Rabok voltunk mostanáig,
Kárhozottak ősapáink,
Kik szabadon éltek-haltak,
Szolgaföldben nem nyughatnak.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Sehonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongy élete,
Mint a haza becsülete.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Fényesebb a láncnál a kard,
Jobban ékesíti a kart,
És mi mégis láncot hordunk!
Ide veled, régi kardunk!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

A magyar név megint szép lesz,
Méltó régi nagy híréhez;
Mit rákentek a századok,
Lemossuk a gyalázatot!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

PETŐFI SÁNDOR: CSATADAL

Trombita harsog, dob pereg,
Kész a csatára a sereg.

Előre!

Süvít a golyó, cseng a kard,
Ez lelkesíti a magyart.

Előre!

Föl a zászlóval magasra,
Egész világ hadd láthassa.

Előre!

Hadd lássák és hadd olvassák,
Rajta szent szó van: szabadság.

Előre!

Aki magyar, aki vitéz,
Az ellenséggel szembenéz.

Előre!

Mindjárt vitéz, mihelyt magyar;

Ő s az Isten egyet akar.

Előre!

Véres a föld lábam alatt,

Lelőtték a pajtásomat,

Előre!

Én se' leszek rosszabb nála,

Berohanok a halálba,

Előre!

Ha lehull a két kezünk is,

Ha mindnyájan itt veszünk is,

Előre!

Hogyha el kell veszni, nosza,

Mi vesszünk el, ne a haza,

Előre!

Készült a digitális EGYÜTTTALADÓ rendszerrel a Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

EGYÜTTTALADÓ

MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

egyuttalado@uni-miskolc.hu

KÖLCSEY FERENC: HIMNUSZ A MAGYAR NÉP ZIVATAROS SZÁZADAIBÓL

Isten, áldd meg a magyart,
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Megbűnhődte már e nép
A múltat s jövődőt!

Őseinket felhozád
Kárpát szent bércére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére.
S merre zúgnak hajjai
Tiszának, Dunának,
Árpád hős magzatjai
Felvirágoznak.

Értünk Kunság mezein
Ért kalászt lengettél,
Tokaj szőlővesszein
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sáncára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
S elsújtád villámidat
Dörgő fellegedben,
Most rabló mongol nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd töröktől rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozmán vad népének
Vert hadunk csonthalmain
Győzedelmi ének!
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám, kebledre,
S lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedre!

Bújt az üldözött s felé
Kard nyúl barlangjában,
Szerte nézett, s nem lelé
Honját a hazában,
Bércre hág, és völgybe száll,
Bú s kétség mellette,
Vérözön lábainál,
S lángtenger felette.

Vár állott, most kőhalom;
Kedv s öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
S ah, szabadság nem virúl
A holtnak véréből,
Kínzó rabság könnye hull
Arvánk hó szeméből!

Szánd meg, Isten, a magyart
Kit vészek hányának,
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Megbűnhődte már e nép
A múltat s jövődőt!

SZÉCHENYI ISTVÁN ÉS CSALÁDJA

Gróf Széchenyi István 1791. szeptember 21-én született Bécsben. A nagy múltú és dúsgazdag Széchenyi családban ő volt az ötödik gyermek. Magántanuló volt, tanulmányait magántanárok segítették, irányították. Gyermekkorában Nagycenken és Bécsben élt.

Katonai pályára készült, több kitüntetést is kapott. Sokat utazott. Hosszabb időt töltött Nyugat-Európában, Angliában is. Hazatérve a közélettel kezdett foglalkozni. A Magyar Tudományos Akadémia működésére hatalmas pénzüsszeget adományozott. Sokat foglalkozott a közlekedéssel, a hajózással. A Lánchíd megépülése is Széchenyi István érdeme. Ez volt az első állandó híd Pest és Buda között.

Széchenyi írta le először azt, hogy Pestet és Budát egyesíteni kellene Budapest néven, és fővárosi rangra kellene emelni. Megalapította a lóversenyzést, a kaszinót. Széchenyi nevéhez fűződik az első, gőzzel hajtott hengermalom megépíttetése, a ló- és selyemhernyó-tenyésztés elterjesztése is. Óbudán téli kikötőt létesített. Gondolatait, elképzeléseit, terveit több könyvben is leírta. Kossuth Lajos nevezte Széchenyi Istvánt a legnagyobb magyarnak.

Édesapja, Széchenyi Ferenc alapította a Magyar Nemzeti Múzeumot. Széchenyi István nagybátyja, gróf Festetich György az első magyarországi gazdasági főiskolát, a Georgicont hozta létre.

Széchenyi Istvánnak három gyermeke volt. Júlia nevű kislánya háromhetes korában meghalt. A nagyobbik fiú, Béla igazi világutazó lett. Bejárta Angliát, Franciaországot, Itáliát, Görögországot, az Amerikai Egyesült Államokat, Kanadát. Többször szervezett oroszánvadászatot Afrikában.

Kutatócsoportot vezetett Belső-Ázsia földrajzának tanulmányozására. Eljutottak Tibetbe, Kínába, Japánba is. Valószínűleg Széchenyi Béla volt az első magyar, aki megmászta a japánok szent hegyét, a Fudzsimát. Az utazáson nagyon sok kőzet- és kőülemintát gyűjtöttek. Itthon ezeket a tudósok feldolgozták, rendszerezték. A megfigyelésekről, felfedezésekről szóló kiadványok költségeit Széchenyi Béla fedezte. A kutatócsoport egyik tagja Lóczy Lajos geológus volt. Az ő rendkívüli tehetsége Széchenyi Béla segítségének köszönhetően tudott kibontakozni. Széchenyi Béla több kitüntetést is kapott, és tagja lett a Magyar Tudományos Akadémiának.

A kisebbik fiú, Ödön szervezte meg a pesti tűzoltóságot. Több tűzoltó eszközt is feltalált. Széchenyi Ödön alakította meg a Budai Hegypálya Társulatot, aminek segítségével 1870-ben megnyílt a

budai sikló. A szultán meghívására Törökországba ment, ahol létrehozta az ottani tűzoltási szervezetet. Majdnem ötven évig élt Törökországban. Ott is halt meg török pasaként. A pasa címet a tűzoltóság megszervezéséért kapta a szultántól. Ez volt az első eset, amikor keresztény ember úgy érte el ezt a magas méltóságot, hogy nem kellett áttérnie az iszlám vallásra.

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN

Gróf Széchenyi István annak a Széchenyi Ferencnek volt a fia, aki egész könyvtárát, kép- és régiséggyűjteményét az országnak ajándékozta, s ezzel megvetette a mai Nemzeti Múzeum alapjait.

Széchenyi István sokat utazott külföldön. Ott látta a művelt népek haladását és jólétét, itthon pedig a magyar nemzet elmaradottságát. Elhatározta, hogy egész életét hazája szolgálatára rendeli.

Az 1825. évi országgyűlésen a legsürgősebb feladatnak azt tartották, hogy tegyenek valamit a magyar nyelvért. Érezték, hogy az anyanyelv milyen nagy kincse egy népnek, s tudták, hogy a nemzetek csak addig élnek, amíg megbecsülik az anyanyelvüket. Elhatározták, hogy a magyar nyelvet tanítani fogják az iskolákban. Szükségét látták annak is, hogy a magyar nyelv kiművelésére megalapítsanak egy tudós társaságot.

Napokig folytak a tanácskozások a magyar nyelv dolgáról, de a sok szép beszéddel semmire sem jutottak. Ekkor felállt gróf Széchenyi István, s egyszerű szavakkal, nagylelkűen felajánlotta egyévi jövedelmét, hatvanezer forintot a tervezett társaság megalapítására. Ezután sorra követték példáját, így hamarosan megalakult a Magyar Tudós Társaság, amely a Magyar Tudományos Akadémia elődje volt.

Széchenyi egymás után írta könyveit. Ezekben elmondta, hogy mire van szüksége a nemzetnek, ha utol akarja érni a többi művelt nemzetet. Hirdette, hogy a magyar nemzetnek mindenekelőtt gazdagodnia kell. De a vagyonosság első feltétele az okos gazdálkodás. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha mindenki szerezhethet földbirtokot, és az országos terhek viselése mindenkire kiterjed.

Azért, hogy terveit megvalósíthassa, Széchenyi több egyesületet is alapított. Ő volt az országos Gazdasági Egyesület, a pesti Nemzeti Kaszinó alapítója.

Sebestyén Gyula nyomán

A HÍDVÁM

Mennyit fáradozott, mennyit küzdött Széchenyi István, míg a lánchíd építésének tervét elfogadtatta!

Pedig milyen világosan megmagyarázta, hogy az ország fővárosa nem maradhat állandó híd nélkül, és a Lánchíd megépítésével az ország egészséges vérkeringését teremti meg. Addig-addig magyarázta, míg kezdték már érteni a nagy eszmét, de azért az egyik beszéde végén felállt egy öreg táblabíró, és azt kérdezte tőle:

– Ugyan már, nemes gróf, minek az a Lánchíd arra a rövid időre?

A táblabíró úr a maga életkorára gondolt – eszébe se jutott az országos haszon.

Amikor aztán Pest megye választmánya foglalkozott az üggyel, Széchenyi hatalmas szónoklatban részletesen kifejtette, milyen haszon származik a híd megépítéséből, nem feledkezett meg a főváros szépségének ábrázolásáról sem.

A hallgatóság fellelkesült, ilyen közbekiáltásokat lehetett hallani:

– Szép! Dicső! Remek!

KODÁLY ZOLTÁN, A HANGOK NAGY TANÁRA

A hangszer drága jószág, hangszeren tanulni pedig hosszú és fáradságos munka. Énekhangja azonban mindenkinek van, és jó tanár vezetésével szinte minden gyermek hamar eljuthat oda, hogy egy énekkar tagja legyen. A közös éneklés pedig nemcsak arra jó, hogy a zene szépségét felidézzük és átélhessük, hanem arra is, hogy megtanítson az egymásért és a közös ügyért való felelősség vállalására.

Tudták ezt már az ókor bölcs tanítói is, de felismerte Kodály Zoltán is. Ezért élete egyik legfontosabb feladatának tekintette az „éneklő ifjúság”, az „éneklő nemzet” megteremtését.

A magyar gyermekeket azonban csak magyar zenén lehet nevelni. Ezért aztán Kodály Zoltán – Bartók Béla társaságában – azonnal az élére állt annak a mozgalomnak, amely a magyar népdalkincs összegyűjtését és megóvását tekintette céljának. Alighogy elvégezték tanulmányaikat a Zeneakadémián, máris felkerekedtek, és gyűjtőutakra indultak. Nem törődtek a gyakran mostoha körülményekkel, mert sokszor éppen a legeldugottabb falucskában találtak a legcsodálatosabb dalokra. Hamarosan az is kiderült, hogy a magyar parasztok zenéje Európa egyik népének zenéjével sincs rokonságban, és hogy a dalok egy része még a közép-ázsiai őshazából származik.

Százával, ezrével gyűjtötték a népdalokat. Az volt a szándékuk, hogy közülük a legszebbeket mindenki megismerhesse. Kodály azt mondta, hogy a magyar népdal ékkő, és a zeneszerző legszebb feladata az, hogy ezt az ékkövet megfelelő zenei foglaltba helyezze. Népdalokat látott el zongorakísérettel, cigányprímások és erdélyi parasztmuzsikuskok zenéjét illesztette zenekari darabjaiba.

Kodály új műfajt teremtett a Székely fonó és a Hány János című színpadi zenés művekkel. Ezekben egy-egy történet keretében legszebb népdalaink szólalnak meg káprázatos foglalatban, pompás zenekari köntösben.

A zenét és ezen belül a szépséges magyar népzeneét azonban nemcsak a hangversenydobogókról, hanem a kottából, hangjegyekről is meg lehet ismerni. Ehhez azonban tudni kell a zenei olvasás-írás fortélyait. Kodály ismét a régmúltból vett át módszereket. Felelevenítette a kézjelekről való éneklés tudományát, és megújította a középkor kottaolvasási módszerét, a szolmizációt. Az általános iskolákban ma már szolmizálva tanulnak a gyerekek

kottát olvasni, és az ügyesek és szorgalmasak hamarosan jó kottaolvasókká válhatnak. Ez pedig nagy segítségükre van a dal-tanulásban, a kóruséneklésben és a hangszer-tanulásban is.

A Kodály által kezdeményezett zenei általános iskolákban a gyerekek különösen jó eredményeket érnek el a szolmizálásban. Külföldi látogatók gyakran szájtátva csodálják a kis kottaolvasó művészeket.

A kutatók kimutatták, hogy az éneklő, zenélő gyerekek a tanulás terén jobban boldogulnak. Ezért is fontos nagyon, hogy az iskolában megtanulhassák a diákok a zenei írás és olvasás rendszerét.

Kodály is igen fontosnak tartotta a szolmizálásban való jártasságot. Gyakran előfordult, hogy amikor egy gyermek autogramot kért tőle, Kodály a papírlapra először néhány hangjegyet írt. Autogramot csak annak adott, aki ezeket a hangokat szépen leszolmizálta.

Kodály szebbnél szebb kórusműveket írt a gyerekek számára, hogy élvezzék a zenét. Ugyanakkor a felnőtt énekkarok irodalmát is örök értékű művekkel gazdagította. Hangszeres zenéjében az énekszerű játékmódot tekintette a legfontosabbnak. Dallamai hol a magyar népdal hajlatait, fordulatait követik, hol pedig a népi táncok pattogó ritmusaival, szilaj lendületével bűvölik el a hallgatót.

Azt is tudta, hogy egy nemzet zenéje elszakíthatatlan kapcsolatban van a nemzet nyelvével, a beszéd hanglejtésével és hangsúlyaival. Ezért nyelvtudományi tanulmányokat is folytatott a budapesti egyetemen, és élete végéig harcolt, fáradozott a magyar nyelv romlása ellen. Ő maga rövid, tömör mondatokban, világosan, érthetően fogalmazott, írt és beszélt.

Természetszerető, természetes életet élő ember volt. Erre igyekezett rávenni tanítványait is, akik benne nemcsak a világrangú zeneszerzőt és nagy tudású professzort, hanem a nagyszerű embert is csodálták.

Ő volt a „hangok nagy tanára”, hosszú és termékeny életében rendkívül sok maradandót tett és alkotott.

(Meszlényi László)

DOBOS JÓZSEF TORTÁJA

Egyik kedvenc süteményem a dobostorta. Amikor kicsi voltam, azt hittem, hogy a kemény égetett cukor miatt hívják dobosnak. Teljesen világos volt, hogy ezen akár dobolni is lehetne. Meg is tettem gyakran, vígan püföltem a süteményemet a villámmal.

Ma már tudom, hogy a dobostorta története az 1800-as évekre nyúlik. Dobos József cukrászmester alkotta meg ezt a süteményt.

A Dobos család neves szakácsdinasztia volt. Így a fiatal Dobos József édesapjától elsajátíthatta a konyhaművészet titkait.

Harmincnégy éves volt, amikor saját üzletet nyitott Pesten. Itt nemcsak vásárolni lehetett, hanem házi ünnepekre is szállították finomságaikat. A dobostortát 1884-ben kínálták először a vendégeknek. A cukrászmestert a torta készítésénél az vezérelte, hogy a sütemény a régi hűtési technikák mellett is legalább tíz napig élvezhető állagú és minőségű legyen.

A tortának nagy sikere volt, egy évvel később már a világ több országában is megkedvelték.

Az ország ezeréves évfordulóján rendezett kiállításon is megjelent Dobos József, külön pavilonja volt. Szakmaszeretétét igazolja az is, hogy jelentős gyűjteményre tett szert szakácskönyvekből, majd ő maga is írt ilyen műveket. Munkáit kedvelték, szívesen vásárolták az egész Monarchiában.

A dobostorta receptje nem maradhat ki a mai szakácskönyvekből sem. Igaz, hogy már közel kilencvenféle változatát olvashatjuk.

Tortát sütni nem egyszerű, de az égetett cukormázat te is elkészítheted. Égetett cukrot csak felnőtt jelenlétében készíts, mert a felhevített cukor komoly égési sérüléseket okozhat!

Önts fél kilogramm kristálycukrot egy fémedénybe! Tölts rá egy kevés vizet! Lassú tűzön melegítsd, amíg a cukor felolvad, és szép barnára hevül. Öntsd ki egy előzőleg bevizezett lapos tányérra! Kedved szerint ízesítheted dióval, mákkal,ogyoróval, de ezek nélkül is finom. Ha kihűlt, fogyaszthatod.

Égetett cukorból készíthetsz karamellaitalt is. A megbarnult cukorra önts tejet, és lassú tűzön, folyamatos kavargatással oldd fel a cukrot! Amikor a cukor teljesen feloldódott a tejben, máris fogyasztható az ízletes ital.

PUSKÁS FERENC

Puskás Ferenc (Purczeld Ferenc, becenevén Puskás Öcsi) Kiskörmendén született 1927. április 1-jén. Budapesten halt meg 2006. november 17-én.

3. Labdarúgó, edző, az Aranycsapat kapitánya, a Nemzet Sportolója. Tagja volt a helsinki olimpián aranyérmet, illetve a svájci vb-n ezüstérmet elért Aranycsapatnak.

1953-ban, az évszázad mérkőzésén, az otthonában verhetetlennek hitt angoloknak kétszer is megzörgette a hálóját (a végeredmény 6:3 Magyarország javára).

1950 és 1954 között a magyar nemzeti futballválogatott csapatkapitánya volt. Az 1956-os forradalom leverésének hírére külföldön maradt. Családjával Spanyolországban telepedett le.

1958-ban a Real Madrid játékosa lett.

39 évesen felhagyott játékosai pályafutásával, és futballedzőként dolgozott tovább. Végig figyelemmel kísérte és támogatta a magyar sportot, a magyar sportolókat. 1991-ben Magyarországra költözött. 1996-ban őt választották az évszázad gólkirályának. 2004-ben a Nemzet sportolója lett.

Öcsi remekül tudott cselezni és lőni, de elsősorban nagyszerű stratégia volt. Összesen 84-szer volt magyar válogatott, és 83 gólt szerzett a nemzeti tizenegynek.

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

EGYÜTTTALADÓ
MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

egyutthalado@uni-miskolc.hu

A FÉNYKÉPEK FORRÁSA:

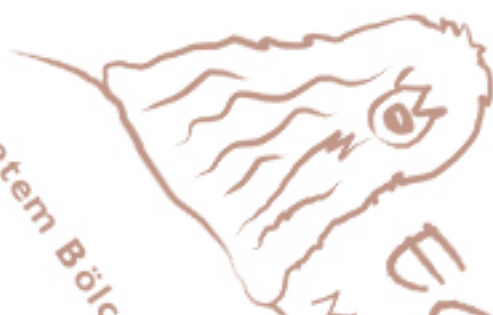
A kiadvány készítése során interneten fellelhető jogdíjmentes, közkincs (ún. Public Domain) fájlokat is felhasználtunk. Ezek a fájlok az alábbi oldalakról származnak:

- ✿ <http://commons.wikimedia.org>
- ✿ <http://www.publicdomainpictures.net>
- ✿ zászló: http://www.hazaitajak.hu/bekescsaba_01_007-i2110.html

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.
egyutthalado@uni-miskolc.hu

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

EGYÜTTTHALADÓK

MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

egyutthalado@uni-miskolc.hu

EURÓPAI INTEGRÁCIÓS ALAP

Készült az Európai Unió Európai Integrációs Alapjának támogatásával

